Kulturně společenský časopis
na internetu
2006 • 1

DOBRÁ ADRESA

Z obsahu

Jiří Studený:
Jestřábova kořist

Martin Groman
o Waldgangu

Vyznání
Honzy Hanzla

Obsah:

O čem se (ne)mluví

Jiří Studený: **Jestřábova kořist** (4)

Jakub Šofar: **Listopadové a prosincové dobropisy pro leden 2005** (12)

Básníci před Strží

Literaturistický průvodce Štěpána Kučery

Pavel Sečkář (16)

Šofarův pilot aneb Čkalovovo tloustnutí (rozhovor Luboše Vlacha**)** (20)

Smilla Jaspersenová: **Under construction** (26)

Cannyho komix (27)

Strž DA (tentokrát historická)

Historie: Martin Groman: **Jít krajinou a učit se zas pamatovat...** (28), Otto Hejnic: **Sborník, sborník, Klatovské oprátky: černočerná knížka** (30), Martin Groman: **Sborník, sborník, sborník, ještě jednou sborník** (30)

Básníci za Strží

Tomáš Gabriel: **Poezie** (32)

Lucie Dudková: **Saša** (36)

Ropa Interior: **Poezie** (41)

Michal Mareda: **Všechny ty roky, kdy hrál hoboj** (42)

Podobrazník Honzy Hanzla

Vyznání (48)

Příloha – pod kopyty Pegasa

Autoři Kalných vod (49)

SYSTÉM NAVIGACE: KLEPNĚTE!

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenese přímo na příslušné stránky. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevřou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenese přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

DOBRÁ ADRESA

Na titulní stránce: Jakub Šofar, (k rozhovoru na str. 20)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 1, ročník 7. E-mail: dobraadresa@firstnet.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Zástupce šéfredaktora: Štěpán Kučera. Redakce: Miroslav Cingl, Martin Groman, Jan Los, Vladimír Novotný, Kateřina Rudčenková, Viki Shock, Jakub Šofar. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky a Nadace Český literární fond. Redakcí nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet a. s.

Naši milí,

prvním článkem lednového čísla Dobré adresy je další foglarovský text. Je zřejmé, že se Jaroslav Foglar (Ťuhýk) stává jedním z klíčových dlouhodobých témat časopisu. Jeho obdivovatelé si nás jistě začnou sbírat, tisknout a vyměňovat na nechvalně známých foglarovských burzách, organizovaných Junákem – tedy organizací, které Krocan obětoval 75 nejlepších let života. Nejčastěji se podobná šmelina odehrává tam, kde nebe je vysoké a modré a oblaka bílá rychleji než kde jinde plují. Slyšíš tu píseň v korunách borovic?

V korunách borovic cvrlikají vedle rorýsů, žluv a jiných skautských přezdívek hlavně básníci. Básníci (i když třeba píší prózou) jsou kromě Strže, Šofara a Strakapouda prakticky jediným obsahem čísla. Tak si je užijte. Ještěže máme Podobrazník, aby si šlo ode vší té poezie na chvilku odpočinout. Těšíme se na vás v únoru!

Štefan Švec
(Jestřáb)

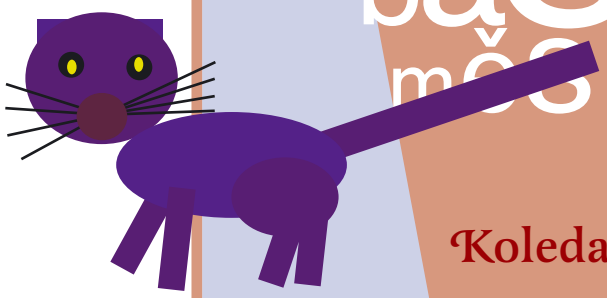

báseň měsíce

Koleda

uprostřed nejhoršího
zazdálo se mi, že je ve mně duše sama
bez samožerné sestry úzkosti;
lesknou se zacelené rány po nádoru
který duši prorostl

ztichla špinavá hudba
nebzučí obrazovka
ani hukot studeného větru

bezdůvodně přišlo
ticho

zavřete oči a představte si kočku;
tříleté děvčátko ve sněhu, s šálou, která mu sahá až na zem
se na ocasáče vrhlo
a skrz něj na svět tryská svoji něhu
radost
vděčnost

zavřete oči a představte si kočku;
duše je to, co se ve vás na ni směje
– a na průsvitné žluté mřížky v bazénu
na světlezelený hebký ručník
na plešatého pána s kůží prokvetlou modrými žilkami...

bolest zmizela a odkryla se duše:
tekoucí voda, která zpívá: Obejmout!
je nikam nerostoucí ničím neomezená
úplně nasycená nevěky dospaná
kapička vody v poušti bez žízně
když v nahém těle sedí nahá duše
uvnitř které se neviditelné ruce
samy od sebe spínají
jako přední nohy právě narozené žabičky
jejíž tělo
z ničeho nic
začalo plavat

a zároveň
do rytmu temp
její mokré žabí rty
zpívají
Čísi jméno jako nekonečnou píseň

tak překrásně...

(kéž by TEĎ
se zastavil čas...)

Váš

Tomáš Koloc

O čem se (ne) mluví

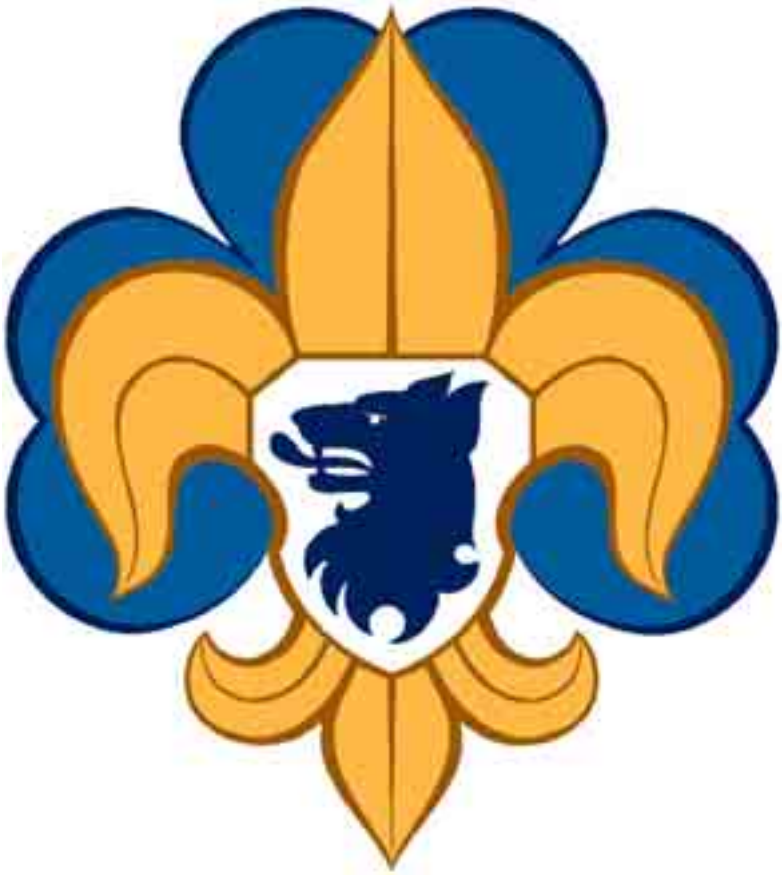

NEKTAR POZNÁNÍ DO SRDCE VŠECH CÍTÍCÍCH BYTOSTÍ, DÍK A SLÁVA OSVÍCENÝM ŠAMANŮM, JOGÍNŮM A BUDDHŮM VŠECH SMĚRŮ A SVĚTŮ!

Každý z nás zcela jistě alespoň jednou v životě sešel z cesty, vzpomínáte? Takové sejití z cesty však nutně neznamená, ačkoliv také to se stává, že náhle a bez jakéhokoliv vysvětlení porušíme některé své sliby, například se pod tlakem určitých okolností zřekneme duchovní nauky, které jsme se před mnoha životy zasvětili. Výraz *sejít z cesty* mnohem častěji souvisí s opuštěním něčeho, o čem jsme se až doposud na základě své nejhlubší, intuitivní inteligence domnívali, že je to pro nás dobré a *prospěšné*.

Přesně takovým způsobem jsem se jednoho dne rozhodl skoncovat s romány Jaroslava Foglara. Připadal jsem si dospělý a mé dětství, tím spíše mé vlastní chlapectví, strávené kromě zmíněných foglarovek také se zvířecími a lidskými hrdiny příběhů Jacka Londona, Ernesta Thompsona Setona či Karla Maye, stejně jako s poezií věčně mladistvého Vítězslava Hálka, toto mé dětství mi bylo k smíchu, svým chlapeckým věkem jsem pohrdal. Povýšeně jsem ignoroval naléhavě se opakující Jestřábovo varování, abychom se tak lehce svého chlapectví nevzdávali, protože svět oné tolik vychvalované dospělosti je ve skutečnosti jenom stínem toho, čím by mohl být, kdybychom si zachovali alespoň část té odvážné, svěží a pružné mysli svého dětství a mládí. Netušil jsem ještě, že taková ztráta nadčasových ideálů souvisí s upadnutím lidského života do modu *pouhého obstarávání*, jak tento stav bytí výstižně charakterizují filosofové existencialismu a někteří humanističtí psychologové, a že se tak snad už po tisící znovu propadám do rutinního koloběhu *samsáry*, což je označení, které pro nutkavě se vracející, neproduktivní a destruktivní cykly nevědomé existence razí buddhistická filosofie a jóga. Ostatně jsem se vůbec poprvé se zmínkou o józe, opisované Jestřábem opatrně jako *indický kurz pěstování silné vůle*, setkal v *Dobrodružství v Zemi ni-*

Jestřábova kořist

Několik poznámek k etickému kontextu děl Jaroslava Foglara

On byl tím stým! Byl přemýšlivý, zvídavý, čilý, toužil po příhodách a dobrodružství jakéhokoliv druhu. A morseovka pro něj nebyla španělskou vesnicí. Kdo a o čem si to tam venku povídá světlem ve večerní tmě?

Která dychtivá, rozjitřená a bez ohledu na svůj věk *mladá* duše by nepodlehla Foglarovu vzrušenému, naléhavému stylu? Foglarovská věta je většinou poměrně strohá, svým způsobem úsečná, plná emfatických příznaků a náznaků, jež se na grafické úrovni projevují v podobě nezvykle vysokého výskytu vykřičníků a otazníků. V Jestřábově vrcholném, *završujícím* textu *Tajemství Velkého Vonta,* posledním dějství jeho stínadelské trilogie, pak také jako nevídané množství vsuvek a pomlček, nezřídka zdvojených, což textu už tak napínavému a k tomu ještě fabulačně, kompozičně a syntakticky dokonale *rytmickému*, dodává další dynamiku a posiluje jeho vnitřní dramatický rozměr. Přitom se vlastně krom zajímavého klukovského dobrodružství v tomto románu, když pomineme přízračně absurdní smrt Karla Dymoráka, nic zvláštního neděje! Jenomže v tom právě spočívá Foglarovo mistrovství. Do služeb svého etického a estetického záměru, jímž je nade vší pochybnost povznesení duše mladého člověka nad úmornou šeď života v takzvané dospělé společnosti, dokáže Jaroslav Foglar zapojit svým způsobem cokoliv. Od zjevně šrámkovské lyrizace magické prostoty každodenního života v přírodě a v kontaktu s ní, přes málem poetistickou fascinaci architektonickými detaily města až k hororu.

Pravda je taková, že Foglar, třebaže zejména na počátku své dlouhé literární dráhy vlastní autorský výraz teprve hledal, rozhodně psát *uměl*. Jestřábova kořist ovšem z pochopitelných důvodů odpovídá jeho specifickému loveckému cíli. Třebaže to někteří moderní a postmoderní autoři vehementně popírají, potenciální čtenář je, řečeno jazykem literární hermeneutiky, vždy už nějak významnou součástí přinejmen-

koho, své úplně první foglarovce. V jakémsi nadpozemském stavu téměř nezvladatelného vzrušení jsem ji jednoho podzimního podvečera přečetl skoro celou v dnes již neexistujícím hradeckém holičství, kde jsem čekal se svojí maminkou na tehdy povinný, normalizovaný zástřih. Už se nepamatuji, jestli mi knížku koupila ona, nebo zda jsem si na ni ušetřil ze svého tehdejšího nevelkého kapesného. Stoprocentně ale vím, že to byla *iniciace*:

...nevyzpytatelná náhoda, která často dokáže ve vteřině změnit osudy lidí třeba na celý život, způsobila, že Vláďa seděl s maminkou v kuchyni potmě o čtvrthodinu déle než jindy – a ta čtvrthodina všechno rozhodla! Jak tak seděl s tváří přitisknutou na okno a díval se ven, rozmrzelý nuceným nicneděláním, všiml si najednou něčeho podivného. Z jednoho okna na levé straně domovního bloku prošlehl občas do houstnoucí tmy záblesk světla. Někdy delší, jindy kratší. Kdo si to tam hraje s baterkou? A zas a zas – ale pozor, vždyť je to Morseova abeceda – a někdo na protilehlé straně bloku, tedy po Vláďově pravé ruce, v jednom z osvětlených oken světelné značky přijímá. I odtamtud občas vyšlehne záblesk, na znamení, že ten neznámý příjemce správně zachytil a rozluštil slovo zprávy. Devadesát devět chlapců a děvčat ze sta by zcela určitě mávlo nad světelným rozhovorem dvou neznámých osob rukou a civělo by dál do tmy dvorů. Ale Vláďa nebyl jedním z těch devětadevadesáti.

Jiří byl udivený. „Čemu říkáš Modrý život? Je to zase nějaký tvůj nápad, o kterém jsem ještě neslyšel?“ (...) „Snažím se žít jako aristokrat.

Mladý Jaroslav Foglar

ším podvědomé struktury textu, dokonce i tehdy, když se jím navenek jakoby ostentativně pohrdá. Bez ohledu na některé prvoplánové až povrchní interpretace děl Jaroslava Foglara, jež se čas od času ještě objevují, lze v jeho románech při podrobnějším a méně předpojatém zkoumání objevit řadu průhledů do pozoruhodně hlubokých, komplexních rovin textu.

Pojďme se teď na některá z těchto možných čtení podívat podrobněji. Soustředíme se přitom zejména na již zmíněnou stínadelskou trilogii, dnes už vlastně pentalogii, protože ve Foglarových stopách jdou přinejmenším dva ze současných žijících autorů, tedy Kapitán Kid–Jaroslav Velinský a Jiří Schwemlein–Hogan, kteří klasickou foglarovskou látku zajímavě rozvíjejí a doplňují. Přesto nelze začít jinak než u prvního knižně vydaného románu Jaroslava Foglara, jímž je *Přístav volá* z roku 1934.

Jedním ze základních schémat Foglarových příběhů je totiž archetypální struktura **iniciace**, o níž jsem hovořil hned na začátku tohoto textu v přímé souvislosti svého prvního setkáním s foglarovským světem. Jiří Dražan je v románu *Přístav volá* právě z tohoto důvodu opakovaně konfrontován se zneklidňující, *vzorovou* postavou Ládi Vilemína, který je v Jiříkově příběhu hlavním nositelem a *zdrojem* zásadní osobnostní změny, hodnotové a *morální* transformace, jež má konečnou podobu přijetí zásad takzvaného Modrého života. Mimochodem, právě nepokrytá, nijak nezastíraná výjimečnost a *výlučnost* takto pojatého způsobu lidské, nejen chlapecké existence, byla zřejmě jedním z hlavních důvodů, proč se Foglarovo dílo vlastně ani nemohlo na delší než opakovaně krátkou dobu stát akceptovatelnou, všeobecně přijatou hodnotou české komunistické kultury založené ve svých nejpokleslejších obdobích a formách na více či méně masovém, zprůměrovaném étosu a vkusu. Ostatně se, bohužel, může někdy v typologicky podobné situaci octnout celá Foglarova ostentativně nepřizpůsobivá, *idealistická* tvorba i dnes:

Jiří byl udivený. „Čemu říkáš Modrý život? Je to zase nějaký tvůj nápad, o kterém jsem ještě neslyšel?“ (...) „Snažím se žít jako aristokrat. Praví a správní aristokraté jsou a byli přece lidé vzácných a krásných vlastností, pro které byli právě do šlechtického stavu povyšováni. Nu – a já chci být takový aristokrat. Ne z nějakého zděděného šlechtického titulu, který by na mě přešel bez mé zásluhy, ale abych si ho zasloužil vším, co dělám. A tak jsem si utvořil takový vzorný Modrý život a snažím se jím žít.“ Tím skončil Láďa své vysvětlení.

Když hoši Rychlých šípů v románu *Záhada hlavolamu* poprvé překračují Rozdělovací třídu a ocitají se v ulicích tajemných a dobrodružných, druhostraníkům nepřátelských Stínadel, je jejich situace v mnohém podobná, přinejmenším na oné archetypální, *symbolické* úrovni textu, odvážnému vykročení Jiřího Dražana do Přístavní čtvrti. V obou případech se jedná o překonání symbolické hranice, **iniciačního rozhraní a rozmezí**, za nímž se rozkládá na první pohled záhadný, obtížně uchopitelný a tudíž *ohrožující* svět chaosu a **ztraceného řádu**. Zatímco se však Jiří na mostě mezi svou domovskou a Přístavní čtvrtí dobrovolně zříká dosavadního šedivého a nudného života bez přátelství a skutečného dobrodružství, aby se vzápětí vydal vstříc nejenom svému konečnému morálnímu vítězství, ale též řadě dílčích pochybení a *selhání*, ocitají se hoši Rychlých šípů při svém pokusu podílet se na obnově ztracené důstojnosti vontského života spíše ve Vilemínově roli. Jsou to totiž právě oni, kdo se stávají katalyzátorem pozitivní změny ve Stínadlech zmítaných ostrými skupinovými, doslova *kmenovými* rozbroji. V závěru románu je sice naděje na déle trvající smír mezi jednotlivými partami Vontů utopena spolu se samotným ježkem v kleci kdesi na dně Svatojakubské stoky,

příslušný étos však již byl nastolen a může se tak stát východiskem dalšího románového dění.

Druhou stranou, tedy oním symbolickým místem, které je třeba si v bezmála mytickém duchu podmanit a *přisvojit* prostřednictvím odhodlání, vůle ke klukovské oběti, přátelství a věrnosti ideálu spravedlnosti, jsou tedy spíše Stínadla než Druhá strana. Nicméně původní Druhá strana je vždy důležitým východištěm, podpůrnou a únikovou zónou s klubovnou a emocionálně bezpečným, byť jen letmo naznačeným, jak je u Foglara zvykem poněkud jednotvárným a plochým, téměř *karikovaným* rodinným zázemím. Ve skutečnosti jde tedy ve všech dílech stínadelské trilogie o neustále se obnovující **estetický dialog hodnot** mezi dvěma odlišnými částmi města reprezentujícími dvě zcela rozdílné roviny skutečnosti, dva *komplementární* přístupy k životu. Stínadla lze v těchto symbolických souvislostech chápat dokonce jako jakýsi dočasně ztracený a opětovně nalézaný, ze zapomnění se vynořující **sakrální prostor**, jak o tom výmluvně svědčí lokalizace některých klíčových epizod děje do *opuštěného* svatojakubského kostela, jehož vypjatá atmosféra založená na zneklidňujícím kontrastu nadčasovosti a zmaru zásadním způsobem přispívá k hledání a *objevování* ducha míru, usmíření a sjednocení, o nějž při pátrání po stínadelských tajemstvích ze všeho nejvíce jde. Eticky a hodnotově stabilizovaná, ukázněná a *sjednocená* Stínadla jsou na konci *Tajemství Velkého Vonta* na nejlepší cestě stát se místem spontánní realizace jakési **věčné utopie mládí**, dívčí a chlapeckou *Čistou zemí*, juvenilní *Šambhalou*, v níž a *z níž* lze intuitivně nahlédnout spontánní dokonalost a přirozenou, neskutečně křehkou **krásu života**:

A náčelníci i řadoví Vontové z Modrých ulic, kteří se tak přičinili o posílení Žlutého květu, vedli si nadšeně nového Velkého Vonta v do-

...Druhá strana je vždy důležitým východištěm, podpůrnou a únikovou zónou s klubovnou a emocionálně bezpečným, byť jen letmo naznačeným, jak je u Foglara zvykem poněkud jednotvárným a plochým, téměř *karikovaným* rodinným zázemím.

Eticky a hodnotově stabilizovaná, ukázněná a *sjednocená* Stínadla jsou na konci *Tajemství Velkého Vonta* na nejlepší cestě stát se místem spontánní realizace jakési **věčné utopie mládí**, dívčí a chlapeckou *Čistou zemí*, juvenilní *Šambhalou*, v níž a *z níž* lze intuitivně nahlédnout spontánní dokonalost a přirozenou, neskutečně křehkou **krásu života**...

provodu Vládi Dratuše a Rychlých šípů tentokrát nikoli do kůlny Žlutého květu, ale k nim, do Modrých ulic, odkud Žlutému květu přišla ta posila. A věděli dobře, proč je vedou právě tam! Tušili a toužebně čekali na to, co tam Losna s Rychlými šípy uvidí! Jen ale honem – honem – než slunce zase zajde – – než dlažba z modrých dlažebních kostek oschne pod jeho září z mokra po roztálém sněhu! Snad jednou či dvakrát do roka se taková příležitost naskytne, aby byla modrá dlažba v těch uličkách tak čerstvě mokrá, a nebe tak do modra vysmýčené – a slunce přitom tak naplno zářící! Ano – ano – dorazili sem včas, aby to viděli! Šli zvolna Karmelitánskou ulicí, Sedmikřížovou, Zelenou bránou, přes Komáří kout, Želví uličkou – a všude, všude mokré kostky modrého dlažebního kamene, v nichž se ještě navíc zhlíželo šmolkově modré nebe, v záři slunce doslova svítily nepopsatelnou modrou září. A ta se rozlévala do všech stran – i do skla oken v domech – modř dlažby i oblohy byla všude – – slavnostní, jedinečná, nevylíčitelná modrá krása – ten „modrý zázrak“, jak se tomu vzácnému jevu říkalo – a vítala nového Velkého Vonta. Dospělí lidé v ulicích i z oken se usmívali, vždyť i oni čekali na těch několik minut té nádhery, tak řídce se vyskytující. A Mirek řekl Losnovi a Vláďovi Dratušovi: „Modrá obloha – čistá a jasná, plná slunce – – to je znamení dobré pohody, co k vám oběma přichází! Ta modrá záře tady – ten modrý zázrak, jak se tu říká, se zase brzy ztratí, až mraky zakryjí slunce a dlažba až uschne – ale ta dobrá pohoda ať ve Stínadlech na dlouho – dlouho vydrží. Nechť se vám vaše práce ve Stínadlech daří – a nic špatného a zlého se tady už nikdy nepřihodí! Přejeme vám to zplna srdce!

Potenciální proměna únavné a ubíjející každodennosti samsáry v osvobozený prostor nirvanické Čisté země se odehrává v každém okamžiku a závisí na nás. Nenásilná přeměna světa založená na našem vlastním, individuálním i pospolitém, etickém, psychologickém a duchovním růstu se neobejde bez přesvědčivé vize, **magické vize**, protože právě ta proměňuje nejintenzivněji a nejrychleji. *Pravý a nepravý ježek v kleci, plán létacího kola, keltský meč ukrytý posledním z Velkých Vontů*, to všechno jsou **magické předměty**, estetické a významové struktury, které Jaroslavu Foglarovi a jeho pokračovatelům umožňují posílat své hrdiny **na cestu**. Ježek v kleci, podobně jako Svatý grál nebo buddhistický hromoklín Vadžry se nakonec ukáží jako *prázdné*, přesto má putování za nimi hluboký smysl. V posledku vždycky hledáme *sami sebe*, konec je začátek a začátek je konec, *sama cesta je cíl*:

„Vrátíme se," řekl Mirek. „Vzmužte se, kamarádi. Byly to krásné tři roky, i když jsme nakonec nenašli, co jsme doufali najít. Mnohé se nám přesto vyjasnilo – mnohé, o čem jsme ani nevěřili, že se to vůbec může vyjasnit. Teď víme, kdo byl Jan Tleskač, a kdo sestrojil jeho důmyslný hlavolam – který nám dokonce zůstal. Myslíte, že jsme dokázali málo?

A nemáme teď důležitější úkoly?" (...) Zvolna se vraceli a dole pod nimi leželo jejich město – teď už ne rozdělené do dvou nepřátelských táborů, ale navždy spojené myšlenkou Upřímných srdcí. Bylo poledne, už zase slyšeli hlahol stínadelských zvonů, ale tentokrát už se v něm neozývalo to, co dříve: byly to zkrátka jen obyčejné zvony, krásně znějící, a proto také kdysi dávnými mistry odlité. Tu si chlapci uvědomili, že dospěli. Ale v duchu si slibovali, že i kdyby jejich další život byl sebetěžším, kdyby je osud rozvál kdovíkam, zůstanou navždy přáteli na život a na smrt – Rychlými šípy – – A tak se také stalo.

Kapitán Kid má pravdu. Bez opravdového, upřímného a mnohým zkouškám podrobeného přátelství by se po cestě kráčelo mnohem obtížněji a možná bychom se pak nikdy nedokázali ani dotknout ježka v kleci, zvláště když ho naoko hlídá, ve skutečnosti však *nabízí* tak silný a neúprosný **strážce prahu** jako je děsivě maskovaný Široko. *Jen ho chytit a ježka si od něj vzít!* Ostatně je všeobecně známou skutečností, že v rámci dostatečně citlivé, dobře spolupracující a hodnotným cílům svých jednotlivých členů oddané duchovní, stejně tak jako kulturní, sociální, pracovní nebo terapeutické pospolitosti postupuje většina zúčastněných po všech společných a individuálních cestách mnohem snáz a rychleji. Je úžasné mít takové přátele, jakými jsou pro sebe navzájem a pro všechny ostatní chlapce a děvčata hoši Rychlých šípů!

Je úžasné mít alespoň prostřednictvím knih a v nich skrytých vyprávění takového přítele, jakým se nám snažil být Jaroslav Foglar! Jestřábova kořist je vzácný, nesobecký dar, dar jeho mnohdy pohnutého, nepokojného života. *Života v poklusu*, jak jej poněkud ironicky nazval v titulu své knižní autobiografie. Jsme mu za to, aniž bychom byli kýmkoliv nuceni, nejméně pak Jaroslavem Foglarem samotným, přijímat jeho románový odkaz bez jakýchkoliv výhrad, dostatečně

o čem se (ne) mluví

vděční? Jistě, také nejrůznější Bratrstva kočičí pracky přispívají svým nemytým dílem k nejednoznačnému, po občasné proměně a přeměně volajícímu půvabu světa. *Ale ruku na srdce, opravdu musíme k tomu všemu ještě navíc být Dlouhými Bidly, Bohoušky a Štětináči sami sobě?*

SO DUM A KAR MU LA TING NAM Ö DU MU JE CE NI DZA!

Jiří Studený

25. listopadu–1. prosince 2005

Hradec Králové, Pardubice

Bibliografie a inspirace (pořadí podle výskytu v textu):

- GAWAIN, SHAKTI: *Meditace*. Olomouc 1995, Votobia
- SHOSHANNA, BRENDA: *Zen a umění lásky*. Praha 2005, Eminent
- KNAISLOVI, IVANA A JAN: *S jógou na cestě životem*. Praha 2002, Olympia
- FOGLAR, JAROSLAV: *Dobrodružství v zemi nikoho*. Praha 2001, Olympia
- FOGLAR, JAROSLAV: *Tajemství Velkého Vonta*. Praha 2005, Olympia
- LEARY, TIMOTHY: *Záblesky paměti*. Olomouc 1996, Votobia
- *Čtenář jako výzva. Výbor z prací kostnické školy recepční estetiky* (Miloš Sedmidubský, Miroslav Červenka, Ivana Vízdalová edd.). Brno 2001, Host
- VELINSKÝ, JAROSLAV: *Poslední tajemství Jana T.* Praha, Libouchec 2003, Baset, Kapitán Kid
- HOGAN, JIŘÍ: *Meč Vontů*. Praha 1999, Leprez
- FOGLAR, JAROSLAV: *Přístav volá*. Praha 1995, Olympia
- HODROVÁ, DANIELA a kolektiv: *...na okraji chaosu. Poetika literárního díla 20. století*. Praha 2001, Torst
- FOGLAR, JAROSLAV: *Záhada hlavolamu*. Praha 1992, Olympia
- FOGLAR, JAROSLAV: *Stínadla se bouří*. Praha 2005, Olympia
- LÍMAN, ANTONÍN: *Mezi nebem a zemí. Ideální místa v japonské tradici*. Praha 2001, Academia
- FOGLAR, JAROSLAV: *Chata v jezerní kotlině*. Praha 1996
- SETON, ERNEST, THOMPSON: *Dva divoši. O dobrodružství dvou chlapců, kteří žili jako Indiáni, a o tom, co všechno se naučili*. Praha 1990, Albatros
- NAMKHAI NORBU, ČHÖGJAL: *Nauky prvotní moudrosti*. Praha 2005, DharmaGaia
- WANGYAL, TENZIN, RINPOČHE: *Léčení formou, energií a světlem. Pět elementů v tibetském šamanismu, tantře a dzogčhenu*. Praha 2005, DharmaGaia
- FOGLAR, JAROSLAV: *Život v poklusu*. Praha 2005, Olympia

Foglar včera, dnes a zítra. V sobotu večer, v neděli ráno (doslovení)

Výše otištěný text byl připraven pro odborný seminář královehradecké pobočky Etického fóra. Seminář se konal pod názvem Etika a dílo Jaroslava Foglara 2. prosince 2005 na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové. Jeho iniciátorem a hlavním organizátorem byl můj dlouholetý kamarád, vedoucí katedry pedagogiky a psychologie na této univerzitě, jeden z našich předních teoretiků morální výchovy Pavel Vacek. Přednesena byla řada příspěvků, z nichž se jen menší část přímo týkala literárních souvislostí Foglarova díla. Jakmile vyjde plánovaný sborníček, přineseme o něm čtenářům Dobré adresy rádi podrobnější informace, včetně možnosti jeho získání do osobní knihovny. K textu samotnému už jen několik slov:

Biolog a biofilosof Stanislav Komárek nedávno nazval romány Jaroslava Foglara čtením pro příští sluhy. Podle jeho vlastních slov to měla být provokace, osobně však také pokud se pošťuchování týče dávám přednost Rychlonožkovi před zaručeně študovanými a učenými doktory. Četl Stanislav Komárek v poslední době některou z Foglarových knížek? Jistě, nic mi do toho není a je mi nakonec úplně jedno, co si kdo o foglarovkách myslí. Do mého života už od prvního setkání patří a budou patřit přes všechna svá nikým nezastíraná omezení. Neříkal ale náhodou kdysi kdosi, že postmoderna je naprostým vítězstvím formy nad obsahem? Nemluvil konkrétně Roland Barthes o flaubertizaci rukopisu, tedy o jakési posedlosti řemeslnou dokonalostí textu, jako o první fázi jeho politizace? Co si počít s Foglarem, který z hlediska takzvané vysoké literatury opravdu psal spíše průměrně, a co s řadou uznávaných mistrů pera, jejichž brk byl tak neposedný, že si smočil v kdejaké ideologii? Máme dnes vůbec ještě pochopení pro někoho, kdo se naplno odevzdá své ryze osobní, nikoliv tlampači vyřvávané vizi? Nemohu si pomoci, pro mne je Jaroslav Foglar jedním z největších duchovních učitelů, které jsem ve svém životě potkal. Učí mne nezávislosti, statečnosti a hrdosti, otevírá mi cestu k hodnotám, ale rovněž k přiměřeně, ať feministky třeba puknou, mužné kázni a vědomému sebeovládání, bez něhož by žádná hodnota nebyla nic platná. Hodnoty totiž vůbec nejsou nic, ale vůbec nic platné, když jsou jen splatné, když se jen směňují a vyměňují na trhu všelikosti za rychlou slávu a proslulost mezi snoby. Být složitý nakonec není tak složité, zůstat prostým a vyhnout se přitom pokleslé lidovosti, být sdělným, ale zároveň se nestat masovým, nota bene ještě čas od času svým čtenářům opravdu něco zajímavého, poutavého sdělovat, to je docela fuška. Foglarova výchovná stezka jistě není původní. Je nepokrytě setonovská, je to duchovní cesta českého Woodcraftu bez ohledu na konkrétní organizační podmínky a institucionální rámce, v nichž Jaroslav Foglar svou vizi s vynucenými přestávkami realizoval. Foglar však ke všem již známým výchovným ideálům a praxím Ernesta Thompsona Setona přidal něco nového, dodal jim osobitý rozměr. Touto objevnou, typicky foglarovskou dimenzí je podmanivý, magický obraz města, dobrodružné líčení městského prostředí. Taky vás napadlo, že Foglarova Stínadla patří do rodu nerudovské a arbesovské, respektive mrštíkovské a šrámkovské poetiky města? Foglarova programová péče o dětskou, najmě chlapeckou duši se může leckomu zdát jako nízký, málo ambiciózní cíl. Zarytým estétům může dokonce připadat jako nesmyslná oběť. To ovšem může tvrdit jenom ten, kdo se domnívá, že cesta duchovního rozvoje je cosi jiného nežli naše vlastní přirozenost, z níž ve skutečnosti vyvěrá. Jaroslav Foglar nebyl estetický ani etický masochista. Realizoval se spontánně v tom, co ho doopravdy bavilo a co naplňovalo jeho vlastní duchovní potřeby. Mezi mládeží a s dětmi se nemusel přetvařovat, mohl být tím, kým skutečně v hloubi své duše byl. Možná by se v jiném čase a za jiných kulturních okolností stal zenovým mistrem nebo učitelem zdravě pozemské, na důstojné prožití tohoto života zaměřené jógy. Čtení pro příští sluhy to rozhodně není, to spíše právě naopak. Jaroslav Foglar povýšené slouhovství falešné, nabubřelé dospělosti postřehl u jiných a chtěl nás před ním varovat. Skrze naše osobní potěšení z příběhu se nám od něj dostává neředěné nadosobní moudrosti. Číst v této době Foglara je pro mne lék. Je to dharmový protijed na patetickou, pompézní povrchnost dneška, ale to už bych moralizoval víc, než je Foglarovu obdivovateli zdrávo.

Jiří Studený

O čem se (ne) mluví

Listopadové dobropisy pr

Listopadové a prosincové

1.1

Poslední dobou se vyskytují pokusy propagovat české zboží. Mohl by mě někdo vysvětlit proč? Máme-li na jedné straně jednu z nejotevřenějších ekonomik, proč potom věnovat byť korunu na to, aby byl vůbec slovem zmiňován český původ čehokoliv? *Kupujte to nejlepší z naší země. Také si myslíte, že si zasloužíte jen opravdovou kvalitu? Věřte, že domácí potraviny vás rozhodně nezklamou. /.../ Kupujte potraviny se značkou KlasA.* Když si jdu něco koupit, vůbec mě nezajímá, kdo to vyrobil, ta informace má pro mě nulovou cenu. Mimochodem, proč musíme pěstovat zemědělce? Klidně ať je všude louka, zarostlá louka, prales louky, plný pýru a kopřiv. Ať si chemií škádlí svoji půdu Francouzi či Španělé, když jim to káže tradice. Naše země je připravena od Pánaboha pro terciární sféru. Kde jinde je ukázka všeho přírodního i umělého na tak malé ploše? Podobná jako akce *KlasA* je *Český výrobek*, označený „lvím“ logem. *Proč právě lev a proč právě označení Český výrobek? Zodpovězení této otázky je nasnadě... Protože jsme nezapomněli umět.* Bla bla bla, aby se z toho nepoto. Je to trošku, jak když se penis používá jen na čurání. Kapišto?

1.2

Flip Flap

První „živá“ květinka na solární baterii je posledním výkřikem japonské techniky. Po zapnutí se dají listy do pohybu. Volit můžete ze třech programů, které si vyberete podle své nálady. Květina je nenáročná, bez vody a baterií vydrží kývat listy nekonečně dlouho.

věk: 6+, 15x10x10 cm

obj. č. V383

Kč 499,-

Vánoční katalog SPARKYS.

K tomu nelze říct snad vůbec nic. I když možná – Andersenova pohádka o slavíkovi

a prosincové
ro leden 2005

dobropisy pro leden 2005

se stává skutkem. Hlavně, že jde o nenáročné kývání listy. A o to jde hlavně.

1.3

Když skončilo *Vokno* a proměnilo se v *Živel* a *Baraku*, vydal jsem se na cestu živlovskou. Mám všechna čísla, pěkně srovnaná v přihrádce. Teď už vyšla šestadvacítka, hlavní téma je „eskapismus“. Redakce se proměnila, skoro to místy vypadalo, že se umře na úbytě, ale zase došlo k zvrávorání. Tak už to v Česku na začátku 21. století bývá. Co se z technického hlediska nezměnilo – obraz je důležitější než text, používání podkladů pod text nebo fotek či kreseb do textu znamená, že si to nepřečtete a že přijdete o část informací. Místo aby tam redakce dala „la la la“, tak stále stejně monotonně montuje tyhle dva prvky do sebe. A neumí to. Co se změnilo hodně, je kvalita některých textů a hlavně překladů. Tady třeba vede článek Martina Fišera *Žán* o Jeanu Maraisovi. To je tak urputně smotané, že by žádný „odpovědný“ redaktor nemohl takový blekot do tisku dát. A v celém čísle chyb jako máku, čárky ve vedlejších větách neexistují. Je to redakčně hodně živelné…

1.4

Přestože jsem psal v prosinci, že už nic o cédéčkách, tak ono to tak jednoduché nebude. Teď třeba prodávají v Levných knihách za 99 Kč 2 CD *The Antology* firmy RYKOdisc – Zappa, DEVO, Mickey Hart, Hendrix, Cockburn, Nick Drake, Soul Asylum, Yoko Ono + tlustý boklet nebo 2CD (původně 2LP) Yoko Ono *Fly* s Plastic Ono Bandem (a taky Starrem, Lennonem a Klausem Voormannem). Velice avantgardní přístup k rocku, hudba k filmu stejného jména, který o rok později uvedla japonská umělkyně na festivalu v Cannes.

1.5

Lidové noviny, sobota 26. listopadu. Velký Střelec ekonomické žurnalistiky, Jaroslav Plesl, zástupce šéfredaktora. Píše: *A jelikož se Oskar brzy změní ve Vodafone, mohlo by to některé zákazníky, kteří se místo u Eurotelu najednou ocitli třeba u MoviStar, vést k odchodu za operátorem se zajímavější imagí.* Opakuji: *imagí.* Kdybych byl básníkem, napsal bych báseň o magii Magi. O imagii.

1.6

Právo, 26. listopadu v příloze *Styl na Víkend*, v rozhovoru s Bárou Basikovou, odpovídá B. B. na dotaz: *Kde se vám dobře psalo? Třeba na Maledivách. Jsou to nádherné ostrůvky, kde žijí prostí a chudí lidé. Jejich obzory a životní hodnoty jsou úplně jiné než naše. Není to o materiálním světě, o honbě za něčím.* A o tom to je!

O čem se (ne) mluví

Listopadové a prosincové

Metro, 29. listopadu v perexu článku *Staročeské Vánoce byly svátky rodin*: *Dříve nebyly Vánoce ani tak o dárcích, jako spíše o vzájemné lásce a přátelství, radosti a pocitu sounáležitosti v rodině, která se sešla ke společným oslavám pod rodným krovem.* V tom samém vydání píše Marina Pilařová o americké módní značce Cherokee, že má v nabídce *volnočasové oblečení*.

A o tom to taky je. Volnočasově.

1.7

Doputovala ke mně kniha Miroslava Jodla *Proměny křesťanství* (Akropolis 2005), kromě toho je v ní ještě stať *Italský fašismus a německý nacismus*. Jodla si pamatuji jako představitele a exponenta pravicového oportunismu, který se zabýval teorií elit, jak se psalo ve stranickém tisku. U tohohle protinábožeského spisku chybí bohužel sdělení, zda jde o nějakou práci z kdysi, nebo zda je to psáno někdy v poslední době. Jenže při četbě jsem si připadal jako v polovině 70. let, kdy jsem si s chutí chroupal ateistickou propagandu. Opakovat fráze o tom, jak nás Bílá Hora vrhla zpět a jací byli jezoviti českých knih hubitelé lití, není potřeba. Vzhledem k tomu, že jsme nejateističtější národ v Evropě, tak bych se alespoň odvážil spekulovat o tom, co by se stalo, kdyby vyhráli husiti, nebo kdyby české stavy v bělohorském klání vypudily Habsburka. Představa, že by místní protestanti byli lepší než katolíci, je zcestná, a argumentovat Chelčickým nebo Komenským nemá smysl, protože o ty by vůbec nešlo. O Lutherovi a Kalvínovi nemám vůbec pochybnosti, co byli zač. Trochu mě tenhle způsob připadá, jak když jsme v britsko-argentinském konfliktu úředně fandili Argentincům, i když válku rozpoutala vládnoucí fašistická junta, aby nalákala lid na národoveckou strunku. A protože Britové jsou představitelé imperialismu, tak do pytle s nimi. Tohle je zbytečná kniha. Pokud si ji tedy neobjednala místní organizace KSČM.

1.8

Tak mě tak čistě napadlo, samozřejmě je to úplná hloupost, ale co kdyby ta slavná herecká, hudebnická a moderátorská fotbalová parta *Amfora* někdy vyjela, místo čutání, za mořskými korály a podvodním světem vůbec. Jakože by se jela potápět. To je teď takový moderní adrenalin tady vůkol. Že by si jako udělala cestu s názvem *Ve stopách Karla Zicha a Milana Dufka*. Já bych teda byl docela pro...

1.9

Listoval jsem si 8. prosince *Mladou frontou Dnes*. Nejdřív jsem přivítal titulek *Kopáče měnila v umělce a spisovatele*. Kdyby byl jiný vid u slovesa, byl ten titulek dokonalý. Jo, byl to text o Mileně Hübschmanové. V inzerátech jsem se zase potěšil tímhle: *Sběratel vykoupí celou vaší pozůstalost. Platba v hotovosti.* To je teda hodně fikaný sběratel. Na to musí být nějaký vzorec, protože stav mé budoucí pozůstalosti se mění hodinu od hodiny. Určitě se to ale dá spočítat. Protože dneska čísla rozhodují o všem.

dobropisy pro leden 2005

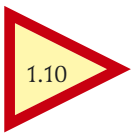

No, nějak jsem pochopil, že se tady z toho stává opět jakási výstřižková služba, že se pohybuji v kruhu. No a?

Metro, 19. prosince 2005. Na stránce 13 čtvrtstránkový inzerát na *Health & Fitness* Olgy Šípkové: *spinning, posilovna, bazén, sauna, pára, kosmetika... Umístění: Kongresové centrum Praha–Palác Kultury*. Na tak to pak jo, to je kultůra za 125 Kč. Pak taky rozumím pobídce, že *Tento inzerát Vám přináší slevu 50% na první jednorázový vstup. Nabídka platí do 30. 11. 2005.* Taková sleva na kultůru těla se vyplatí.

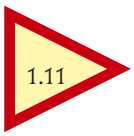

Pozdě, ale přece jsem si přečetl první dvě knihy Olgy Sommerové *O čem sní ženy*. Když budu abstrahovat, když zapomenu, že autorkou je námi milovaný dokumentaristický diblíkovamp, pak čím se takový titulek liší od titulků v *Blesku*? Ostatně, o čem teda ty ženský sní?

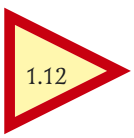

Jestli má být výstup z těchto řádek takový, že jsem imbecil, pak ještě k završení poslední korektury mého profilu musím něco málo napsat o tzv. Bonovi z U2. „Uznávaný odborník na pomoc hladovějícím v Africe“ je především nešťastníkem, který se domnívá, že bude Johankou z Arku a zachrání svět. Tu pohovoří s papežem, tu s jinou celebritou, bystrozraké oči má schované pod hmyzími brýlemi, aby okolí žárem svých vizí nespálil. Přitom si zcela neplánované, jakoby vedlejší produkt, vytváří pověst spasitele, který na rozdíl od zlých kapitalistů ví, že naši černí bratři hladoví. Zneužitý Bob Geldof by o smyslu koncertů Live Aid mohl vyprávět...

Zásadní problém přece vůbec není v tom, že by nějaký politik nevěděl, že většina Afriky hladoví. Nikdo neumí vymyslet efektivní způsob, jak pomoc provádět. Chce si někdo tipnout, kolik centů z jednoho dolaru nebo eura se dostane do vesnice X k rodině Y? Věštění ze stínů podle Colina de Plancy je daleko přesnější. Viditelné změny cestou jednotlivých projektů by byly patrné za několik století, transfery peněz, jakmile opustí sledovatelnou dráhu bank prvního světa, zmizí ve chřtánu černého kontinentu. Jakákoliv kontrola je zásah do národních zájmů, ohrožení integrity a závan neokolonialismu. Stejně tak v případě Palestiny. Kdyby se sečetly sumy, které automaticky posílaly a posílají státy EU, USA a další na Střední Východ (aby si tak zaplatily za liposukci vrásek, které vyhloubila ropa a geostrategické zájmy, v případě Afriky pak Fašoda, otroci, plundrování atd.), tak by každá rodina v palestinských táborech proměnila v typickou střední vrstvu prvního světa. Ale odkud by se pak rekrutovali bojovníci do svaté války? Kdo by se odpaloval do luftu? Kam by se se ztratila nasranost a revoluční bdělost?

Bonovský marketing nemá (kromě propagace jeho samotného) cenu ani za korunu. Na koncertech ve slepých uličkách vydělají jen ti, co chtějí vydělat. Přesně podle Havlova jazyka ze *Zahradní slavnosti*: *Chyť zajíce, ať ho máš!*

Jakub Šofar

LITERATURISTICKÝ PRŮVODCE ŠTĚPÁNA KUČERY

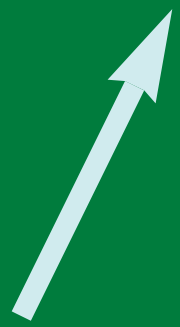

Pavel Sečkář (*1985) se narodil v Brně, do školy chodil v nedalekých Letovicích (kde se mimochodem odehrálo první čtení skupiny Literaturisté, která dala název téhle rubrice), dneska studuje Pedagogickou fakultu Masarykovy univerzity. Ve svých básních píše o jabloňové touze, hvězdách za oknem i o panácích ve čtyři ráno v Modrém nonstopu. V baru Modrý nonstop jsem při svých návštěvách Brna strávil několik nocí i já – Pavla Sečkáře jsem sice nepotkal, ale jednou jsem tam zahlédl J. H. Krchovského. Nevzpomínám si úplně přesně, ale docela věřím, že ráno tenhle podnik obcházejí kameloti a vykřikují, že „všem básníkům / se přísně zapovídá / malovat / rozjařeným děvečkám / místo očí / planoucí rozmarýny!“

PAVEL SEČKÁŘ

Modrý Nonstop

Piková dáma
s vrstvou make-upu
pod vypálenýma očima
posmrkla
a objednala si dalšího panáka
ve čtyři ráno
u baru
v Nonstopu
pro padlé anděly,
co prodali křídla
do zastavárny na rohu.
Popelka
dojíždí v koutě cigaretu
po další šichtě
v chaloupce
s červeným neonem
a venku kameloti
rozkřikují
svými havraními hlasy
vládní nařízení:
„Všem básníkům
se přísně zapovídá
malovat
rozjařeným děvečkám
místo očí
planoucí rozmarýny!“

Requiem

Rozezněte zvony,
na hlínu dopadla krev!
Další láska
s pomačkaným čtyřlístkem
v náprsní kapse
zemřela
po vleklé nemoci.
Rozsviťte svíci
a uroňte za ni slzu,
alespoň ze slušnosti,
pak si připijte
a jděte domů,
zapomenout
jako na královnina šaška,
kterému se vůbec nikdo
nesmál...

Chvíle v tichu

Nepatrný pohyb
rozkývaného těla
tramvajové dámy,
už po bůhvíkolikáté
uklidňující
pražce
mantrou,
co nosí po kapsách,
přetrhl
nábožně odkapávané
minuty tichých snů
zjizveného listí,
aby je první
tuberácký vítr
rozkopal
a po cestě domů
nám křupaly
pod nohama
jak čerstvě
napadanej sníh

LITERATURISTICKÝ PRŮVODCE ŠTĚPÁNA KUČERY

Podzimní

Přisedni,
zahrajem si na život!
Budem si lhát do očí
a pod stolem
bodat
dychtivé jehly
do hadrových srdcí
podzimních lásek
s avokádovou příchutí
balzámu na rty,
abychom mlčením
lítostivě strpěli
štěstí druhých,
vystavované
na odiv
za skleněnou zdí
s dveřmi
bez kliky

...z prázdného bytu

Ve spáncích buší
ta jabloňová touha
v srdci všech
stačilo by Tvoje
neučesané jsoucno
místo toho
druhé kafe
pátá cigareta
a další povzdech
nad tím,
že každé tři vteřiny
umře na světě člověk hlady

A přece Ti to neřeknu...

Svíčka dohořela
teď leží v kaluži
je to jako zátiší
chybí jen lekníny
a pár vánočních ozdob
ach
ta alegorie
až to bolí
Karavana přešla studnu
s vlasy vpletenými
do korun stromů
a ty
obnažená na dotek
koupeš se
životem
dál než chci
blíž než můžeš
ach
ten krasobol
hozený do řeky
neuplave
jen se schoulí
a bude vrčet
tichounce
přece tě
neprobudí

Noviny o tom nepsaly

Tohle není
milostná báseň
obvinění
ani žaloba
spíš rozsudek
pro kata
jen se tak nediv
vynesla jsi ho ty
tenkrát cestou
na Kraví horu
sedmnáct čtyřicet pět
středoevropského času
jednoho deštivého jara
tvoje oči
křehké od kosti
poprvé odmítly můj odraz
típly mě
do klína
lavičky v parku
na dvě hodiny
B. D.
myslím tím
bez duše

Je to už dávno
hodně se změnilo
venku zase
kyne jaro
taky už tolik neprší
jen já
mám stále
tři čtvrtě na šest

PAVEL SEČKÁŘ

Slyšíš mě?

Ahoj
slyšíš mě?
Hraju bezslabičné tóny
na rozmlácené piáno
co se zbláznilo láskou
ke gotickému malíři
zoufalému
uprostřed všech těch hrůz
a Sixtinských kaplí
náhle všichni svatí ztichli
a Ty tu nejsi...

Ahoj
chybím Ti?
Je tu prázdno
v kleci
z démantových cihel
kde dveře nemají smysl
tak jen srdečně krvácím
na prach cesty
kolemjdoucí se mi vyhýbají
v rozpačitých obloucích
a děti orvaly poslední kus chaloupky...

Hvězdy za oknem

Hvězdy za oknem
zůstávají dnes v noci
nějak dlouho vzhůru
to je tím
že Ty jsi tady
všedním pohybem
zapaluješ svíčku
a vosk se rozpouští
vedle Tvých dlaní..

Přikrytá peřinou
třeseš se
a já doufám
že je to štěstím
protože já se třesu taky...
...a hvězdy za oknem
dnes jen tak spát nepůjdou

Ptáče

Sněží
místo vloček
padají z mraků
černý stuhy
na ještě nepohřbenou rakev
pro zabité ptáče
nánosy pocitů
z něj lehounce
setřely život
nemělo sílu
dál třepat křídly
a vířit poprašek
zbloudilých tužeb

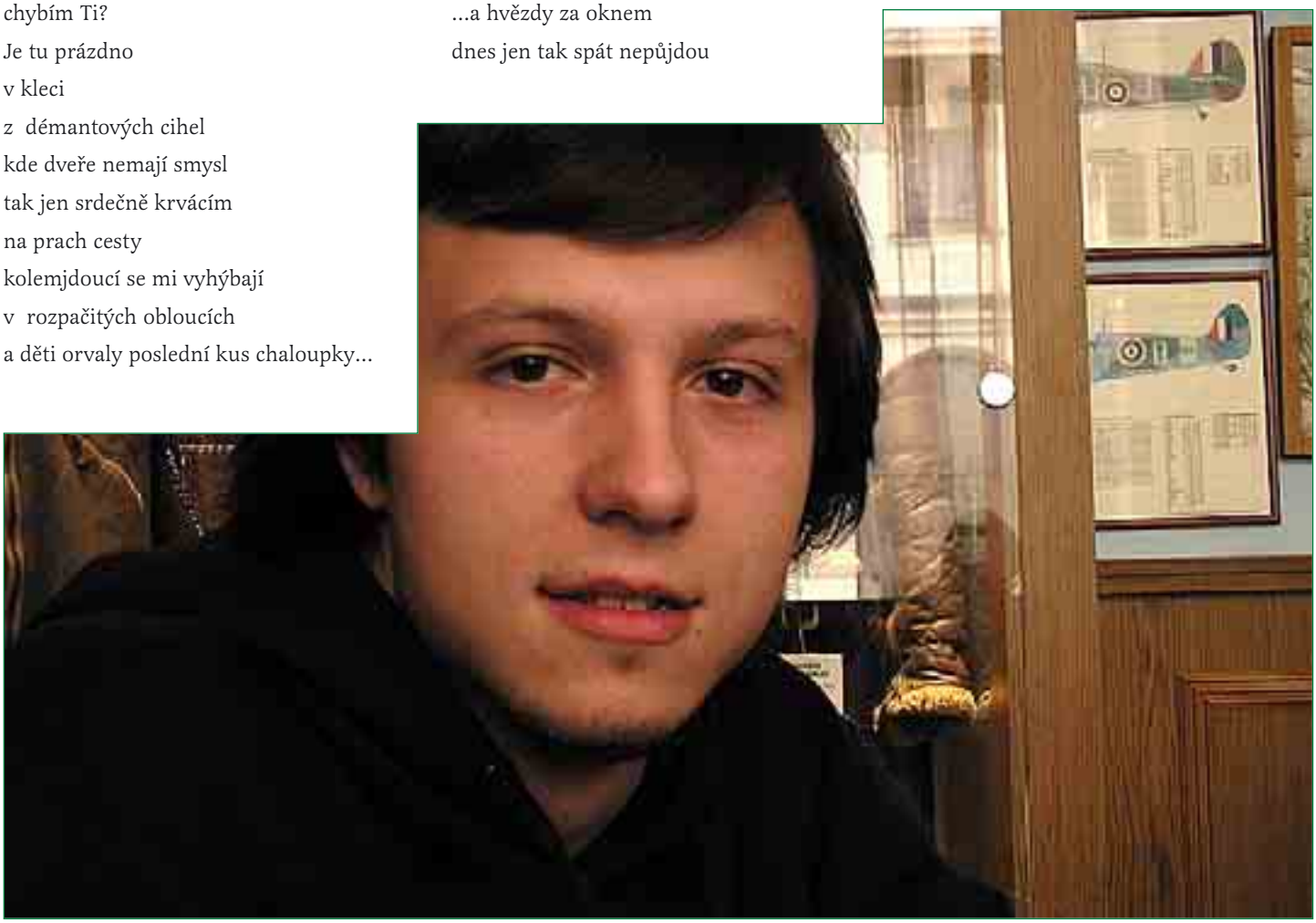

(rozhovor

Šofarův PILOT aneb Čkalovovo tloustnutí

Dodatek ke knize Ýbung-ende

Šofarova od těla oddělená hlava při okultistickém pokusu s názvem Co unese zelené poutko. Pokus se konal 22. 12. 2004 v 22 h 8 m a 54 v.

Luboše Vlacha s Jakubem Šofarem)

J. Š.: Co chceš slyšet?

L. V.: **To, co chceš říct.**

Estetika je pitomost!

A proč je ona tak pitomá?

Jakmile se estetika institucionalizuje, tak je to v háji a stejně tak psychologie, vždyť ten Freud – to je konec světa.

Fakt? No to valím oči, že by dušezpyt vedl až ke strašlivostem.

Neblbni, vždyť Freud byl jeden z nejstrašnějších šamanů. Euroatlantický šaman je čestný podvodník. Sociologie, psychologie, estetika = pavědy.

Pá?! Dietologie je, co do pavědec-kosti, všechny trumfne. Ta je ze všech pavěd ta nejpavědečtější. Avšak je to od ní hezké a zrovna to se mi na ní tak zamlouvá, že je "nej-" a že je "pa-". Ale co literatura? Ta v tom komplotu nejede? Ne, určitě ne, vždyť je krásná!?

Na literatuře se mi líbí, že tam nemusím (!) ničemu věřit, tak tím pádem jí věřím, protože nabízí x možných variant, jak ji chápat. Literatura není taxace. Taxace je špatná. Literatura je krásná. Taxace znamená kádrování.

Literatura sice není taxací, ale je jejím předmětem. Taxace je fixací. V literatuře se ale taky snažíš něco fixovat – prožitek, představu, příběh, impresi.

Dobře, ale každý to fixuje (nebo fixluje) jinak –

– a říká pravdu jen díky tomu, že jde o fikci?

Když to chceš slyšet, tak literatura je obecným léčitelstvím. Léčení je způsob použití kreativity. Máš možnost si vybrat cestu, která ti vyhovuje, máš možnost vybrat si, co budeš číst, případně si to napsat sám.

Nu – a k farmacii kterého proroka tedy inklinuješ?

Nevím k čemu inklinuji, já se vším bojuji!

Proč se vším bojuješ?

Nevím, snad proto, že situace, kdy tě to baví, považuji za podvod.

Víš co, mně se na tobě líbí, že jsi humorista-pesimista, ale zábava není podvod, nýbrž nadvod, přece chléb a hry, zábava člověka drží nad vodou. Člověk pracuje nejefektivněji, když ho to baví.

Mám takovou osobní zkušenost, že když to člověka nebaví, tak ta práce dopadne většinou lépe, než když ho to baví, protože tam nejsou ty emoce, které matou.

„Dopadne lépe“? Ale to mluvíš o kvalitě, tedy o taxaci. Co považuješ za literární kvalitu?

Nemluvme o tom, jak je to napsáno. Ženská přijde z rachoty, přečte si dívčí románek a je očištěna. Ona nechce žádné informace, inovace, ona přesně ví, co chce, a to je kvalita.

Hahaha, pokud ovšem ví, co chce. Ale ví to skutečně? Pokud je to tak, jak říkáš, tak ona si asi nepřeje literaturu, ale romanci, tzn. fešáka s pérem a tlustou šrajtoflí. Potom jsou pro ni nějaké estetické kánony samozřejmě pofiderní.

Pofidérní nejsou, protože i tato literatura má svoji taxonomii. Pochopitelně i kýč má svou estetiku. V těchto žánrech jsou nejlepší ti, kdo během deseti let nabouchají sto svazků. Říkám ti, že takový Céline nebo Beckett jsou proti nim prd, ač je STRAŠNÉ to pro nás přijmout. Pokud budeme zkoumat, který spisovatel má větší vliv, tak taková Barbora Cartandlová, která napsala 900 románů, je pro tento svět number one, je to tak?

No já ti nevím. Pro mě to není strašné (přijmout), pro mě je to humorné. Kvantifikace jsou v jádru stejně ulítlý jako ty taxy (kvality), literatura je přece osobní záležitostí. Pochopitelně není každá krásná, jsou i ježibabky s chlupatou bradavicí na nose a tak.

Nemůžeš házet exaktní s neexaktním do jednoho pytle.

Jak vidíš, tak mohu. Ale neznamená to, že nerozlišuji, naopak. Jakmile vidím nějaký rozdíl, hned jdu po něm a šup s ním do pytle. Například takový humor rozlišujeme dvojí – černý a barevný.

A exaktnost/neexaktnost – šup tam. Do pytle! Ne, vážně, ex akt je evidentně mimo mísu. „Věc o sobě“ je báchorka, pohádky však pravda průzračná.

Fakta, se kterými se pracuje, platí!

Která fakta myslíš?

Myslím fakta typu „kámen je tvrdý“.

To jsi teda hardcore. Ale hned se ptám: „tvrdý vůči čemu?“ (Protože kdo je natvrdlý, zcepení záhy.)

Fakticky? Tak z toho jsem úplně jatej.

Jakej?

Pravda a nic než pravda, opravdu. Balík pravd: pravda básníka, pravda básně, pravda faktická, pravda praktická – pravda jediná: spása.

Mluvíš o pastvě? Dietní éntre? Jak to myslíš?

Tak jak to říkám. Já to nemyslím, já to říkám, myslí to ve mně. Jak to slyšíš?

Tak jak to říkáš.

Jak to myslíš?

Jak to říkám. Jak to slyšíš?

„Hlavně, že mu chutná.“

Bodejť. Autosugesce je ten nejblaženější pokrm. Spása. Žerty stranou. Jde o život.

Omyl –

Čí?

představy –

Copak nejde o spásu?

Jde o život.

Komu? Pilotu Čkalovovi?! Červené knihovně? Růžovým brýlím? Kánonu české literatury? Ta se přímo hemží vitálními giganty. Vezmi jen takového Karla Hynka Máchu a jeho pojetí spásy (dieto-

Mobilní záložka z knihy Ýbung-ende: Náhrobní anděl z prešovského hřbitova, foto Jaroslav Krištof

logickou koncepci): „Co tady sním / a co tady vypiju / je to jediné / co v světě užiju.“ No není to krystalický komprimát? „Vezmi a jez ... toto je tělo mé.“

Stravování, stejně jako léčení, je tvrdá a nesmlouvavá ideologie.

Ale mrkev je v tom nevinně. Autosugesce jako každá jiná. Taxonomie se zavádí takto: předloží se premisa, např. "Vysoká literatura je o spáse a která o spáse není, tak to je podliteratura a ta sem nepatří." Pak to tak má být, ale jen do té doby, než nějaký filuta začne analyzovat spásu, tedy přesněji její pojetí.

Tak mi řekni něco ku tvým spisbám, „mlejnem v hlavě“, však víš, přece jsi (tajná!) popová hvězda. Nejsi pesimista?

Vůbec ne.

Tak to můžeme komunikovat i stran tloustnutí?

Vůbec ne.

„Člověk se pozvedl a zušlechtil právě jen ve způsobu stravy.“ Akorát, že on byl nadčlověk. „Moderní člověk dokáže strávit mnohé, ba téměř všechno.“ Ty píšeš, že je nejprve třeba ztloustnout, ale co pak?

Když umění po r. 1989 odvrhlo mimouměleckéaktivity, ty průlezy do jiných světů, tzn. to co se na kulturu nabalilo v totalitě, ten ideologický nátěr, tak tím se ten stádec zmenšil na minoritu, která samozřejmě nehraje žádnou roli, což je nepřirozený proces, protože kulturní aktivisté si musí dokazovat, že to nějakou roli hraje, a ten nepřirozený proces se dále stupňuje. Ti dotyční, místo aby se otevírali, tak se uzavírají, což se projevuje tím, že používají "protokabalistický žvásty", kterým nikdo nerozumí. Rozumíš? To je ale pletení biče z hovna. Je zajímavé to zkoumat, ale nic to neznamená. Až jídlo nazvu naftou, tak mu budu říkat nafta.

„Protožvásty.“

Každý v sobě má nějaký katalog schopností. Dobrý kvákoň, když dostane pokyn, je schopen rozcupovat jakoukoli věc.

Já už se lekl, že se k těm zabijačkám ani nedostaneme. Ale ten kvákoň zase až tak dobrý není, protože jinak by chválil, místo aby rubal. Cupovat je snadné, chválit obtížné. Každopádně je pochvala zdravější.

„Zdravý životní styl“ je obchodní transakce. Boomem zdravé výživy se živí kdekdo.

Divíš se mu? Zelenina je přece tak dobroučká. Třeba celer a zázvor, tady je pak i estetika na místě.

Ať se živí třeba vzduchem.

No baťˇ. Žít ze vzduchu je umění a to nezvládne každý, na to abys byl umělcem. Ale i ten vzduch je zamořený splodinami a kdo na to má pořád vydejchávat, no ne?! Takže se (nenápadka) přešlo na tekutou dietu autosugescí.

To je nedokazatelný –

Ano. A nevyvratitelný.

Ty, já vůbec nevím, o čem mluvíš.

Takovou profláklou fintou mě neobalamutíš. Ty se přece jazykem živíš, dokonce na profesionální bázi.

Ne, já jsem tesař.

Nevidím tady žádný ponk ani hoblíky, jen klávesnice, monitory a mraky všelijakých papírů.

A copak počítač není hoblík? Stavím domy.

Počítač není hoblík, počítač je nafta aneb kalorie (spása) a cihly, ze kterých ty domy stavíš, jsou knihy. Ty domy jsou z tlačenky a čokolády, což je potrava, eventuálně otrava.

Je to potrava, kterou potřebuji, ale když ne, tak ne. Chceš, abych řekl proč, ale já to nevím. Kalorie? Musím přečíst několik knih týdně, abych měl v sobě nějakou výživu. Když čtu něco, co mne těší, tak zažívám radost. Jsem nadán životem, tedy ho žiji, ale neptám se proč. Protože bych se musel zabít. Mě filosofie sere, protože žiji v totalitě. Kdybych nežil v totalitě, tak takhle vzlétnu a letím k Marsu.

Jsi přece letec, Čkalove. Fantazie poskytne křídla – tak leť! S chutí do toho!

(...)

Jakub Šofar
Young-ende
CONCORDIA

Smilla

Under construction

I.

Ráno zaspím a do práce přicházím později než obvykle; na chodbách už není ani noha, jenom z rozbitých stropních desek se sam tam houpá kousek izolační roury. Cestou od výtahu zanechávám stopy v bílé vrstvě, pokrývající podlahu. Než dojdu ke dveřím, uslyším za sebou zašustění. Ze čtvercového otvoru ve stropu se souká dlouhá šedivá noha. Dvě. Třetí. Čtvrtá a pátá.

Pavouk. Velký stříbrný hmyz zaplňuje téměř celý čtverec a obscénně se pohupuje. Nesnáším pavouky. Mám pocit že se dívá přímo na mě. Bojím se pavouků. Šestá noha. Elegantně se snáší dolů.

Stojím na mýtině, sluce už zmizelo za kopcem a zírám na obřího motýla v mé náruči. Veliké oči složité struktury a chlupatá tmavě zelená tykadla působí podivuhodně přihlouplým dojmem. Neboj se. Když se podívám dolů, zjistím, že jeho zelená křídla zanechávají na mých pažích zlatý poprašek.

Když otevřu oči, pavouk je pryč. V prachu na zemi leží jen moje dlouhá stříbrná lžička, kterou mi někdo ukradl hned první týden v práci.

II.

Docházím ke dveřím, když zjistím, že se na místě kde bývala příčka objevil otvor. Stejně už přijdu pozdě a na stropě se nic neděje, když vejdu, lepkavá bílá naplňuje vyprázdněnou halu a od mých nohou se odráží ozvěna.

Na protější stěně stojí stín, pod ním zaprášená povalená sedačka. vylezu na ni, abych nahlédla do podstropního prostoru, mám strach ale také mám svou stříbrnou lžičku. Křeslo se kácí a já šlapu do prázdna — šlapu — a vystoupím o něco výš. Zkusím vyseknout do vzduchu ještě jeden krok a hlavou se téměř dotknu stropu, když tu se podívám pod nohy a okamžitě padám.

Létání?

III.

Vždycky jsem si myslela že se létá pomocí rozpřáhnutých paží, jako první aviatici s umělými křídly. Ve snech to nejprve moc nešlo, ale při opakovaném běhu se mi nakonec podařilo odlepit od země. A pak jsem létala jako letadlo.

Ve skutečnosti běh létání nepomáhá — je třeba vystoupat do vzduchu (jako do schodů) a přibližně ve výšce dvou metrů začne

Jaspersenová

vzduch lépe nadnášet. Ale jako letadlo si nepřipadám, je to těžké.

IV.

Nikdy bych nevěřila, že opravdu létat budu.

V.

Ven vycházím až v podvečer, kdy už je venku tma. Alespoň mě nikdo neuvidí. Když letím nad hřbitovy, ta tma mě trošku zamrzí, ale díky svíčkám se z hřbitovů stávají kouzelné zahrádky.

U Krejcárku už mě bolí ruce i nohy a dostanu strach, že mi síly dojdou nad údolím a budu muset přistát tam co bývaly ty hory pneumatik a co je teď nakloněná betonová plocha.

Na střechu hotelu Olympic na Invalidovně také nepoletím, jednak by to byl zálet, jednak je moc vysoký a mohlo by se mi udělat zle z důvodů závratě.

VI.

Slézám dolů a čekám na tramvaj, je jasno a pořádná kosa. Tramvaj přijíždí až za osm minut. Jedeme přes most. Do kopce. Na konečné vystoupím a u lesa stoupnu do vzduchu: letím těsně nad černými větvemi a podletím elektrické dráty. Fouká. Napravo se vyhýbám pohledu na bionická pole, z lesa to voní.

Tak se mi to líbí a tak to má být.

Canny

Strž (velký recenzní prostředek)

Jít krajinou a učit se zas pamatovat...

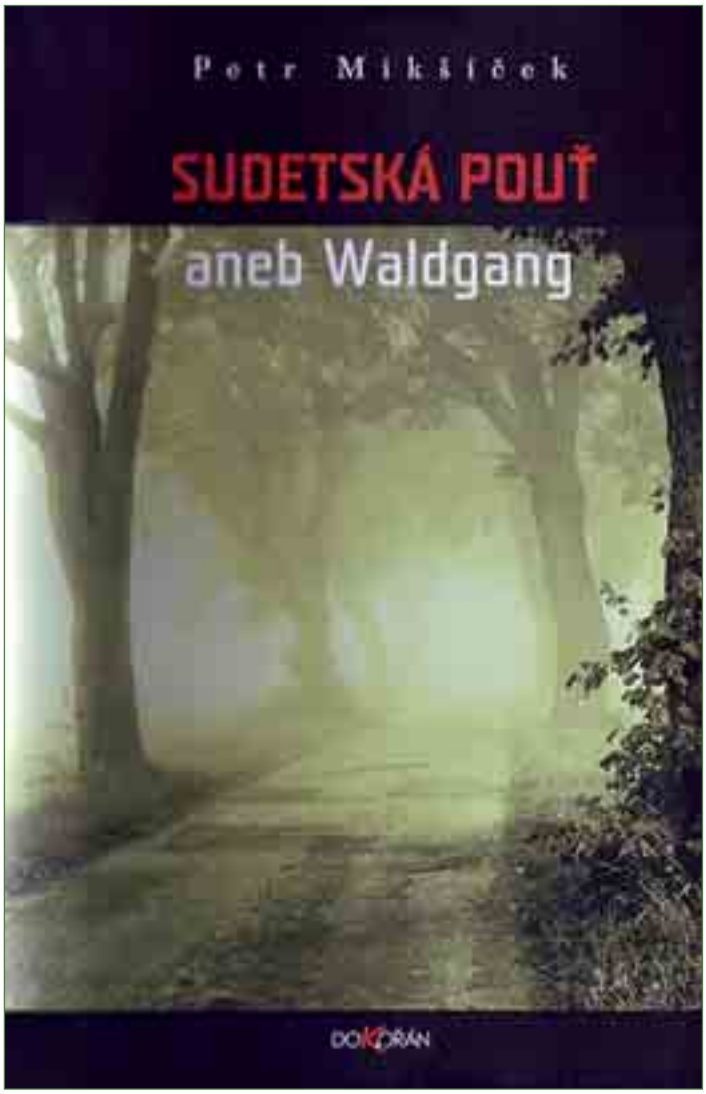

Skutečného poutníka aby dnes jeden pohledal. A přesto se našel. Petr Mikšíček, dnes známý hlavně jako spoluautor projektu Zmizelé Sudety, vydal letos v Dokořánu své putování českým pohraničím, oněmi bájnými Sudety, nazvané podle nich: Sudetská pouť aneb Waldgang. Co na celém jeho postoji potěší, je fakt, že mu nejde o pouhé vytěžení neuralgického a v souladu se současnou kulturou tedy veřejného problému Sudet a jejich historie. Petr Mikšíček nevyráží na svou pouť, aby pochopil Sudety, odchází z centra, z kotliny, z Prahy, aby si vyvětral vlastní hlavu od smogu vztahů, úkolů a ambicí, aby tělesně i duševně zhubl, zbavil se nadbytku a zbytečnosti. Inspirován Václavem Cílkem a jeho pracemi o duši a smyslu krajiny Mikšíček obchází Sudety od krkonošského severu na šumavský jih a snaží se chápat krajinu a její schizofrenní historii.

Přesně tak, schizofrenní. Když do této krajiny vstoupí Čech, Moravan či Slezan, je vlastně, aniž by to sám pro sebe viditelně prožíval, na dobytém území, na území, které mu nepatřilo, které od středovku bylo osídlováno z početnější říše, území, které se mu pak vzpouzelo, když na ně dostal zálusk, území, které ho podle něj i zradilo, území, které nakonec obsadil. Z druhé strany hraničních hvozdů jde ale o jinou krajinu, mnohem klidnější, mnohem nostalgičtější, jde o domov a návraty. Ovšem, jak dokládá také Mikšíček, o návraty do dětství, kam se – promiňte tu plytkost – každý vrací rád, ale nemyslí to tak docela vážně. A tato rozpolcenost vnímání regionu Sudet je viditelná nejen v hlubinném prožívání sudetské krajiny a problematiky, ale třeba už u samého vstupu v totálně rozličném názvosloví všech měst, řek, kopců, hor i samot.

Mikšíčkovi ale nejde jen o politikum Sudet jako opuštěné či dobyté krajiny, jde tímto územím jako skutečně renesanční poutník. V Čechách po Komenském úkaz skutečně ojedinělý. Mikšíček až čapkovsky úzkostlivě čtenáře nepoučuje a nevede, sám na sobě objevuje, ukazuje, odhaluje, zkoumá a někdy i nachází odpovědi na svoje otázky, jindy nadšeně stačí, že vůbec dosud zasutá otázka padne. Tam, kde turisté prosviští za dalšími metami itineráře, Mikšíček postojí a najde zaniklou vesnici – jací to lidé tady žili, jací to lidé to srovnali se zemí? A jak moc byli reprezentanty své společnosti, přežila jejich mentalita do nás? Čechy Mikšíček neobviňuje, tam, kde to je třeba, stačí doložitelné skutky. Němce nehájí, potkává některé z nich a hledá to, co zatím mnoha sporům kolem Su-

Obec Bažantov (Wosant) v Českém lese ve 20. letech 20. století.

Bývalá obec Bažantov dnes (foto: Zdeněk Procházka).

„Udělali hloupost a uvěřili lháři. Bila se v nich nenávist vůči Hitlerovi a nenávist vůči sobě (protože mu podlehli) a strach z Čechů.

det chybí: naslouchání a pochopení. Nic ze sebe, nic víc. „Udělali hloupost a uvěřili lháři. Bila se v nich nenávist vůči Hitlerovi a nenávist vůči sobě (protože mu podlehli) a strach z Čechů. To je taková kombinace emocí, která dokáže úplně paralyzovat. Neuděláš nic.“ A za slovy je kdesi cítit, že by klidně mohla vzniknout i obrácená věta. Jako jsou dvojí ty názvy míst. I Češi se přece dodnes – třeba nepřiznaně – bojí Němců za to, co jim provedli, udělali hloupost a uvěřili lháři a nenávidí sami sebe (protože mu podlehli). Slabost paralyzuje – ne hned, počká si.

Martin Groman

P. S. Nerad to píšu do recenzí, ale tady udělám přes sebe výjimku – Mikšíčkův Waldgang je pro mne knihou roku. A když už jsem to řekl Lidovým novinám, tak proč bych to tajil své Domovské Adrese.

Strž (velký re prostředek)

Klatovské oprátky Václava Jiříka: černočerná knížka

Klub autorů literatury faktu udělil v prosinci svoje výroční ceny. Jednu z nejdůležitějších – za produkci literatury faktu za poslední tři roky – si odnesl chebský historik Václav Jiřík.

Jiřík (1944) vydal v nakladatelství Fraus knihu Klatovské oprátky, založenou na materiálech klatovského retribučního soudu. Soud působil od 8. 10. 1945 do 5. 5. 1947 a projednával 553 trestních případů – Jiřík se zabývá dvaceti z nich. V kapitolách Udavačky, Horlivci, Udavači, Němci a Ďáblova chasa (tedy gestapáci) se autor soustřeďuje na obviněné, kteří za svoji činnost za okupace dostali trest nejvyšší, tedy oprátku. Vychází ze studia archivů, zachovává historickou věrnost, pokud něco jednoznačně nezjistil, přizná to, zároveň ale uvádí pro i proti, nejen svědectví těch, kteří pachatele usvědčovali, ale i svědectví druhých, kterým i ti největší zlosynové a surovci neublížili, popřípadě pomohli; zjišťuje i věci zdánlivě nepodstatné, aby dokreslil charaktery aktérů a duch doby. Dnešní historik Jiřík psal původně beletrii a literární zkušenost je z knihy cítit. I když patří do literatury faktu, dokáže čtenáře vtáhnout a mrazí nad ní v zádech.

Hlavní síla Klatovských oprátek je podle mého názoru v tom, že Jiřík se z archivních spisů snaží zjistit okolnosti, které jednotlivé aktéry přivedly k tomu, že zavinili něčí smrt, za což pak byli po válce retribučním soudem odsouzeni k trestu nejvyššímu. Příběhy se odehrávají převážně v českém prostředí a vane z nich hrůza. Už jen první příběh: paní Hošťálková, majitelka mandlu a známá drbna, zřejmě kvůli sporům o zahradu udá svoji sousedku, aby na závěr, po porážce nacismu, skončila na šibenici i ona. Jiřík tím, že k jménům vrahů a obětí přidává i zdánlivě nepodstatné detaily, představuje lidi z masa a kostí – a ukazuje, jak vzniká zlo.

I když autor ukazuje ty nejhorší případy, z publikace je zřejmé i celkové ovzduší tehdejší doby – co všechno mohlo být za protektorátu trestným činem a v jakém bezpráví žili naši rodiče a prarodiče. Ukazuje protektorát „zespodu“, prostřednictvím situací, kterým se nemohl nikdo stoprocentně vyhnout.

Otto Hejnic

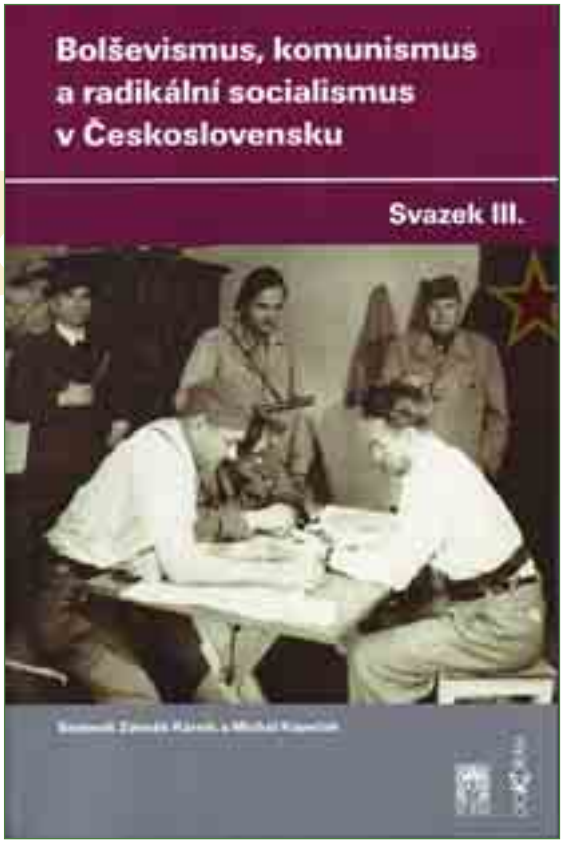

Sborník, sborník, sborník, ještě jednou sborník

Přesně tak, už čtvrtého sborníku se dočkal projekt Ústavu pro soudobé dějiny Akademie věd a nakladatelství Dokořán Bolševismus, komunismus a radikální socialismus v Československu. O prvních dvou dílech jsme zde v DA už mluvili, a tak prolistujme další dva, ať víme, která témata a které kapitolky historici našich moderních dějin přidali k poznání naší nedávné minulosti.

Třetí díl, třetí sborník otevírá studie duše celého projektu profesora Zdeňka Kárníka Pravé a levé politické extrémy v Českých zemích a Československu především meziválečné doby, zvláště pak fašismus a komunismus. Kárník přehledně sestavuje hlavní linie vývoje radikální levice v Čechách ve vymezeném období. Skvělý učební text jakoby dává teoretické i faktografické zázemí následujícím dílčím studiím. Dál už se materiály drolí v tomto pořadí: Jiří Křesťan píše o KSČ, spolku Dělnická pomoc a vnímání ideje proletářské solidarity v prostředí levicové inteligence v Československu (1928 až 1932). Xénia Šuchová o Kominterně, KSČ, KSS a komunistoch na Slovensku po Mníchove a na začiatku vojny. Vojtěch Mencl připo-

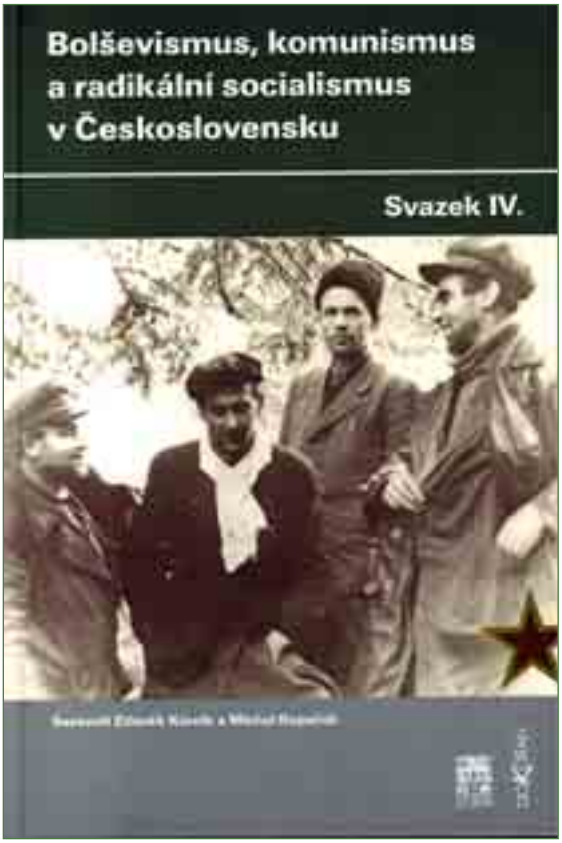

Celý tento přehled neměl jen účelově zaplnit místo na stránce, budit zdání recenze, chce ale ukázat pestrost a neucelenost pohledů, jaké zmíněná sborníková série ÚSD nabízí. Na jedné straně zde stojí práce začínajících historiků, tedy dílčí studie s potenciálem dalšího růstu a bujení v ucelené texty s globálnějším záběrem a výpovědní hodnotou.

míná šedesát let od vzniku odbojové organizace Předvoj, Marek Syrný zase Poslance KSS v povojnovom československom parlamente v rokoch 1945–1948. A na závěr Michal Barnovský v dalším slovenském příspěvku rozebírá Sovietsky zväz, komunisty a riešenie maďarskej otázky na Slovensku v rokoch 1945–1950.

Čtvrtý díl již na teoretickou studii rezignuje docela a rovnou sází dílčí a příkladové vhledy do levicového hnutí u nás v tomto pořadí: Karel Řeháček píše o sociálním (socialistickém) a národním radikalismu v poválečné Plzni v říjnu až prosinci 1918, Jakub Rákosník o bolševizaci odborů v roce 1929 očima „poražených". Dvojice renomovaných historiků Jan Gebhart a Jan Kuklík, kteří před časem společně vydali ucelenou práci o druhé republice, přispěli drobničkou o pomnichovské politice KSČ a její reflexi v Kominterně. Václav Kural dodal své úvahy a poznámky o problémech politiky KSČ v letech 1938–1945. Eva Uhrová se zaměřila na Národní frontu žen a Radu československých žen v textu s podtitulem Dva proudy ženského hnutí v českých zemích a jejich zájem o sociální a právní postavení žen, květen 1945 – únor 1948. Jan Pešek opět vrátil do hry Komunistickou stranu Slovenska, tentokrát na téma Územná organizácia KSČ na Slovensku (1948 – 1989). Michal Reiman podruhé vzpomíná na svého otce Polyho Reimana a Radek Slabotinský se, jak praví titul, nikoli můj sarkasmus, pokouší o politický portrét komunistického funkcionáře Otto Šlinga. Uzavírá Petr Blažek s Kauzou Skupiny revoluční akce. Letáková kampaň na podporu polské Solidarity ve světle svazkové agendy StB.

Celý tento přehled neměl jen účelově zaplnit místo na stránce, budit zdání recenze, chce ale ukázat pestrost a neucelenost pohledů, jaké zmíněná sborníková série ÚSD nabízí. Na jedné straně zde stojí práce začínajících historiků, tedy dílčí studie s potenciálem dalšího růstu a bujení v ucelené texty s globálnějším záběrem a výpovědní hodnotou. Vedle nich pak práce zkušených historiků, kteří přinášejí spíše dodatky ke svým již publikovaných studiím. Těžko zaujmout hodnotící stanovisko k tomu všemu; mladí jednou budou staří, a také oni, až napíší své velké práce, budou z nich vytahovat, co se nevešlo, nebo co ve chvíli vydání ještě nevěděli, budou chtít dopovědět další detaily. Tak to chodí.

Další dva sborníky Bolševismus, komunismus a radikální socialismus v Československu ovšem budí svou nesourodostí tři otázky: Proč prostředky z účelového grantu využívají na vydání textů, které jsou slabé na knižní sborník, ale byly by přínosem pro revui Soudobé dějiny, kde mají své místo? Za další – jsou tyto sborníky skutečně podhoubím, ze kterého za čas vyrostou novodobé dějiny komunistického, potažmo radikálně levicového hnutí u nás, dějiny, které napomohou pochopení levicového proudu u nás, jeho vývoji, úspěchu a důsledkům? A konečně: je to jen zdání, nebo jsou na Slovensku se svým dílem práce na tomto úseku moderních dějin skutečně dál? Za odpovědi předem děkujeme.

Martin Groman

Malá smrt

Vítr zkouřený požárem zní
praskáním prstů rosy a z louky se
sypou prsteny
malé smrti

Tomáš Gabriel – **Poezie**

Starý mládenec

Nikdy si nepovšimnu kdy se začne smrákat
a najednou je tma

Jen omyji v kádi prosolenou tvář
sám sejmu si prach z nohou

Nikdy si nevšimnu kdy to začíná
a najednou tma

Tomáš Gabriel
(*1983, Beroun)
vystřídal po absolvování
střední průmyslové školy
elektrotechnické několik
zaměstnání.
Dnes studuje
na Fakultě humanitních
studií UK v Praze.
Poezii publikuje
na internetových
serverech (Písmák,
Totem, Poezie),
na některých z nich
působí i jako redaktor.
Vybrané verše
reprezentují sběr básní
z let 2002 až 2004.

Kapitán

Kapitán brečí v hospůdce na nábřeží
a v jeho srdci noha dřevěná
Každá bouře na moři je smutná bez vichřice
Fanfáry kouře a v pivu malá kra

Tak rád by šel pyšně s lodí ke dnu

Malý život

Jako když dítě promluví do hádky
rozťal jsem hlasy a vyvalil se prach
Veškerá slova se vprášila do řeči...

Z těla mi ještě malomocně padají
nedopalky končetin

Však za nimi
po špičkách i po kolenou
přichází malý život

Něco

Nikdy není úplný konec
v nejhorším začátek dalšího dne
modrými oky mezi mraky
pokaždé někde jinde

Slovo

Komu byste dali slovo
kdyby už nebylo tak lehké
a kdosi v saku kdyby rychle chtěl
aby to slovo
vypadlo

Na záda lehat a nížit těžiště
Po ráně pěstí zůstanu tak jak jsem:
A priori nevzchopen a tedy
neporazitelný

Nebát se metafory

Zub nosu
Strniště zpřelámaných trámů
Mačkání času k ránu
a popálení o vosu

Narcis

Když kolem sebe projdu
a políbím se
jako bych konal každodenní obřad

Jako bych směl...
Jako bys chtěla...

Samokrádež

Krademe se potají a nahlas
aby to zapadalo do hluku

Předeme tajnou melodii
uspávání lvů

Pod rukou ruka kliku bere
Slova odemčená bez klíče

A oka zatažená kolem našich krků
ještě mrkají

Vypařilo se

Přikývla jako by hlavou zalévala
rozsypaný čaj

Polila rudou plotnu vodou

Nezbylo nic
než pára po těle a kapky
poprvé z tváře do očí

Vysněná

Tělo má tam kde já mám duši
a duši tam kde tělo mám
Po nocích chodívá Bůh ví kam:
Položit za mne do očistce růži
Před spaním odívá sametovou kůži
a běhá po zádech – Mráz sám!

V lese

Vidět tě padat je utrpení
stále padajícího stromu

Snad proto nemůžu pochopit
pokácenou vůni dřeva

Cesta z poetického večírku

Nespím
a je mi hrozně staře
Noční cesty domů norou slov
Útoky lamp se mění v známé tváře
Vzpomínám na lásky
Rybolov

Na vesnici

Koník zadupal –
a králíčci v horkých samochýškách
se chlípně usmáli – V pokoji za zdí
na peřině vzdychla snící dívka
na hřebci – Hodiny řekly kuku
a rudá podkova pod chladným úderem
kladiva přijala podobu kovářovy myšlenky

Povědomá

Vlasy přivřené v knize básní... A pak ty
sny co vysílí jak nedovřené oči... Ale
vlastně ani nespíš – Jen tak jsi
padnul čelem vedle cizí myšlenky
co je tak hrozně povědomá... Závidíš

Dešti

Odnes mě k řece
vlno deště
ještě dnes...

Ach ještě ne!
Pokračuj tence
Dopověz

Srovnej

Přijď nahá a srovnej si mne
se svým poprsím... Jsem prázdný:
zbyla ve mně sotva kapka pro syna
ale žádné pohlazení
k dotvoření dcerky
Nahá
srovnej si mne s pořezaným zápěstím:
má tvář po sklonění
zdědila tvé rysy...

Lucie Dudková

(*8. 6. 1982, † 5. 7. 2005)

Vyrůstala na vesnici Příkazy (u Olomouce), vystudovala gymnázium v Litovli a Slezskou univerzitu v Opavě (obor čeština-dějepis). Ještě před promocí zemřela při dopravní nehodě (s rodinou). Dobrá adresa vydává její povídky postupně v jednotlivých číslech. Některé z nich vyšly ve sbornících Šrámkovy Sobotky.

Saša

Rozlitá krev je kontaminovaná lidskou láskou. Právě proto musím ten dřez vydrhnout do běla. A potom podlahu. Setřít z ní všechny ty vlasy, proužky kůže, úlomky zubů a odstřižky nehtů. Zbytky lidí. Těch, co tu byli přede mnou. Těch, kterých je vždycky víc než nás. Poučení číslo pět – nezapomínejte na své mrtvé. Je tu zima. A smrad. Snažila jsem ho vyvětrat a místo toho jsem do místnosti vpustila zimu. Není to moje vina. Je jí teď plné město. Lidem modrají nehty a uši. Do rána umrzlo několik bezdomovců a dva alkoholici. Cítila jsem to, bylo mi smutno. A aby jste věděli, kdo jsem a co dělám, je to totiž pro tenhle příběh moc důležité, tak vám to teda řeknu. Jsem Saša. Jsem modrá kočka zahrabaná do roztrhaných ovčích houní. Pochopíte to, není to tak těžké. Teď ještě vyleštit okna a uvařit majitelce čaj s citronem. Majitelka je hodná. Je to žena, která mě vlastní a chrání před světem a myslí si, že všechno bude v pořádku. Jenže v pořádku není nic a obě dvě už brzo umřeme. Já to cítím a vím, že se tomu nevyhnu. Ale jí to samozřejmě říkat nebudu. Jsem poslední spojovací článek mezi lidmi a světem jejich mrtvých. Po mé smrti už jim nezbude vůbec nic. Ale nebudeme tu přece mluvit o mě. Já nejsem důležitá. Alespoň protentokrát ne. Vždycky jsem se ráda dívala na vlaky. Pamatuju si, že ten den, co přišla na návštěvu skupinka s jeho matkou, jsem se celý den dívala na projíždějící vlaky a cítila se hrozně šťastná. Taková plná. Úplně schoulená do klubíčka kousek od železničního mostu a strašně plná světla. Musela jsem se choulit, aby mě lidé nenašli. Bojí se mě. Jsem hnusná. Modrá, chlupatá, metr padesát vysoká. Mám moc ráda zeleninu a borůvkové jogurty. Chápu, že se mě lidé bojí. Před tím, než mě majitelka našla, jsem se celé dny potulovala městem a živila se čerstvou myší krví. Nepamatuju si, odkud jsem přišla a to místo, kam teď půjdu, jenom tuším. Nevím přesně, kde to je. Ale cítím ho a vím, že tam budu klidná. A nebude to stejné jako spánek. Když mě majitelka našla, otevřela pusu údivem. Ona taky nevěděla vůbec nic přesně. Prostě jenom tušila, kdo jsem a rozhodla se, že si mě nechá. Ona zná spoustu věcí. Jenže úplně jinak než já. Žijeme se spolu poněkud zvláštním způsobem. Většině lidí by se to nelíbilo. Okamžitě by nás prohlásili za příživnice. Jenže ve skutečnosti je všechno jinak. To, co se stalo, souvisí s naší prací. Samozřejmě, že nejsme příživnice. Vím, co chtějí lidé slyšet, a to ode mě taky slyší. A majitelka za to inkasuje peníze. Je to jednoduché. A občas trochu trapné. Při celé proceduře musím být zahrabaná do ovčích houní v rohu místnosti. Jsou špatně vydělané a všechno od nich tak trochu smrdí. Zbytky oveček se mi často lepí na kůži. Ovce je symbolem oběti – a symboly nejsou bezobsažné. Bez ohledu na to, co si lidé myslí. Podlaha v místnosti je

kamenná a zebe do bosých nohou. Uprostřed stojí masivní, nelakovaný dubový stůl a čtyři židle. Lidé ke mě přicházejí různí. Občas jsou opilí. Někdy si jich dokážu i vážit, většinou k nim cítím spíš soustrast smíšenou s opovržením.Ta žena, kterou jsem později začala nazývat jeho matkou, ve mě od samého začátku vzbuzovala lítost. Měla jsem pocit, že se jí stalo něco strašného. Ta vysoká, kostnatá paní s odbarvenými kudrlinkami a hranatým obličejem mi sugerovala, že se známe. Další člověk, co mě tehdy navštívil, byl kulaťoučký jako přezrálý meloun. Při každém jeho kroku se místností rozléhala jeho důležitost a naprostá tupost. Odrážela se od stěn a vytvářela docela slušný mořský příboj. Mhouřila jsem před tím přívalem oči a představovala si, že stojím na písčitém pobřeží azurově modrého moře a v ruce svírám obrovskou růžovou mušli. U moře jsem samozřejmě nikdy nebyla. Viděla jsem ho v televizi. Ale tak je to se mnou skoro se vším. V poloze, kterou lidé nazývají skutečností, jsem toho zažila strašně málo. Spávala jsem v podchodech a lovila myši. Teď se věnuji duševní útěše narušených, nebo spíš znuděných tvorů a většinu dne prospím ve zbytcích mrtvých oveček. Pak jsem tomu trapnému tlouštíkovi nakecala, že plýtvá geniálním talentem nadějného vědce v roli učitele místního gymplu a doporučila mu, ať se zapíše do nějaké soutěže pro nezávislé talenty. Takové soutěže samozřejmě neexistují. Samolibému opilci tyhle věci vždycky dojdou až ráno. A tak poslušně zaplatil a odkulil se. Ani jsem se nesnažila se s ním spojit. Byl prázdný.

Pak přišla na řadu ta žena. Úplně mě do sebe absorbovala. Jako kdybych byla odvěkou součástí jejího života, která si to jaksi zapomněla uvědomit. Rostla jsem v ní v podobě obilného klíčku a zvolna ji do sebe vstřebávala. Běžely jsme dlouho-dlouhou ulicí. Bok po boku, velice rychle. Domy se od sebe vzdalovaly, nebo se k sobě zase přibližovaly, jako by měly svobodnou vůli a líbilo se jim stát právě tam, kde jsou. Cítila jsem její dech, byl sladký. Byla unavená. Občas jsme se museli zastavit, aby si odpočinula. Opřela se pak štíhlou rukou o hrubou omítku a prudce vydechovala. Upřeně hleděla někam před sebe. Věděla jsem, co tam vidí. Byli to lidé. Byli zranění a zmrzačení. Byli staří a ubozí. Měli amputované končetiny a zakrslé prsty zkroucené jako měděné dráty. Civěli na nás vodnatýma očima hladových psů. Očekávali pomoc. Mysleli si, že jim pomůžeme. Domnívali se, že s trochou péče a trpělivosti je to možné. Zarazila jsem se, rozbila jsem azbestovou skořápku skutečnosti a zeptala se té ženy, jestli se náhodou neživí jako zdravotní sestra. „Jistě. Jsem sestra.“ Její hlas prolétl místností jako unavený netopýr a zmizel v hloubce kamenné podlahy. Vrátila jsem se zpátky. Byla těhotná. Byly jsme těhotné obě. Těšila se na to dítě a já věděla, že to bude muž – ne nepodobný svému otci. Ten je ale daleko, daleko odsud. Má jinou rodinu, tu „vlastní“. A jiné děti. Ty „své“. Dítě bude růst. Budeme ho milovat. Její bytost se prolínala s tou mou a já cítila, jak moc člověk může milovat. Moje vlastní já tento pocit nezná. Nemá koho by milovalo. A dítě rostlo. Stříhaly jsme mu nazlátlé vlásky a myly ho v oblé modré vaničce se spoustou pěny. Chlapec nastoupil do první třídy a často nás líbal na tváře. Rád se díval na projíždějící vlaky. Dívali jsme se na ně všichni. Byla jsem strašně šťastná. Spojení s vědomím té ženy mě úplně naplňovalo a já ji už nikdy nechtěla opustit. A chlapec rostl a začínal se holit a už nechtěl pozorovat projíždějící vlaky a já byla osamělá a ještě osamělejší. A byl tu nějaký muž. Hrozně se potil a odporně páchl. Necítila jsem k němu nic zvláštního. Občas činil mou samotu trochu snesitelnější. Nic víc. Hádal se s mým chlapcem. Vyhodila jsem ho v domnění, že si své dítě znovu připoutám. Jenže to se nestalo. Někde úplně vzadu na opuštěném venkovském nádraží stála útlá dívka s rozpuštěnými vlasy a mávala vlaku, který odvážel mého syna. A mávala ještě dlouho potom, co vlak zmizel z obzoru. Potom ten vlak zpomalil a projel tlustou mramorovou zdí. Za tu zeď jsem nemohla. Aspoň zatím ne. Žena za ni vstoupila sama a naše vědomí se od sebe oddělila jako dvě mýdlové bubliny. Zvedla hlavu a odlepila své ruce z desky stolu. „Víte, ani nevím, co tu vlastně hledám.“ Zaplatila a pomalu odešla z místnosti. Řekla majitelce, že už nepřijde. V tu chvíli mě to dost rozesmutnilo.

Někdy v té době jsem v sobě začínala nacházet první střepinky smrti. Lidé z okolí byli hladoví a osamělí a toužili po krvi. O odporném modrém skřítkovi zahrabaném v páchnoucích ovčích kůžích toho určitě slyšeli dost na to, aby ho nenáviděli. Obcházeli kolem našeho domu a tlumeně si šeptali. Továrny ve městě zrovna propustily spoustu lidí, ceny alkoholu a cigaret dosáhly závratných výšek a jídlo bylo předražené, kalorické a absolutně bez živin. Jakýkoli důvod byl dost dobrý k tomu, aby to se mnou skončili. Příliš jsem se tím nezatěžovala. Aspoň ze začátku ne. Pila jsem mléko ze své modré misky a sledovala reklamy. Reklamy považuji za nejpropracovanější televizní pořady. I to azurově modré moře jsem viděla v reklamě na bonbóny. Byly s kokosem a mandlí uvnitř. Mňam.

Skřítkům je zakázáno vyskakovat z rozjetých vlaků. Nevím proč, ale jednoho rána jsem se probudila právě s touhle větou v hlavě. Bylo to toho dne, co ke mě přišel Denis. Přišel sám. Zaplatil předem. Chtěl, abych našla jednu ženu. Ta žena stála u okénka s nápoji a chtěla si koupit vodu. Vodu neměli. Poprosila o vodu z kohoutku. V sektoru C se pitná voda nevyskytuje. Vy-

Lucie Dudková

světlili jí to. Koupila si kolu a přisedla si k němu. Opuchají jí tu nohy, neví, co s tím má dělat. „Jsi ze sektoru A? To se tady vašim lidem stává. Musela si jim provést něco strašného, že tě šoupli sem.“ „Ani ne,“ pohodila hlavou a napila se, „potřebovala jsem zmizet. Ze Šťastné planety. Jestli chápeš, co tím myslím. „Myslím, že jo.“ A pak se obloha úplně zatáhla. Byly spolu v noci a kolem voněla dozrávající jablka. Denis močil na mrtvolu toulavé kočky a smál se. On je totiž strašný prase. Jeho matka se vždycky snažila tyhle jeho projevy podchytit a zlikvidovat – ale to by musela napřed na prach spálit jeho duši. Pojídání geneticky upravených potravin v těhotenství vede k trvalým mutacím plodu. Takže, jestli jste těhotná a živíte se ovesnou kaší vyhnanou nefalšovanými vlkodlačími geny, nedivte se, že vaše dítě bude v budoucnu s oblibou močit po mrtvolách. V době, kdy byla Denisova matka těhotná, byla tahle obecně známá poučka ještě ve hvězdách, a kdyby tam zůstala, mohli se lidé vyhnout velké potravinové krizi. Tohle všechno vím od majitelky, jsem moc mladá na to, abych si to pamatovala. Je mi asi patnáct lidských let. Takže Denis a Saša (tak se ta holka totiž jmenovala) se procházeli nocí a já se snažila z různých gest a slov, která si Denis pamatoval, sestavit její obraz a nějak přijít na to, kde by teď mohla být. Byla to ta holka z nádraží v podvědomí mé zdravotní sestřičky. Tím jsem si byla jistá. Takže Denis mohl být její syn. Ale nebylo to stoprocentní. Mě osobně tyhle kalkulace většinou nevyjdou. A navíc orientace v Denisově podvědomí mi činila značné potíže. Nedokázala jsem se s ním ztotožnit tak dokonale jako s jeho možnámatkou. Je to chlap s nadprůměrně velkým množstvím aktivních vlkodlačích genů. Není lehké uhodnout, co cítí. Dnes mi to už takové problémy nedělá. Odpoledne za mnou přijde. Půjdeme pozorovat jedoucí vlaky. Myslím, že on jediný chápe, co se se mnou děje. Strach ze smrti a tak. Možná je to proto, že už to jednou zažil. Protože vlkodlaci nijak zvlášť citlivý nejsou. Musí si napřed všechno zkusit. Ale já nechci předbíhat událostem. Neumím ještě moc psát a nevím, jak různé věci říct. Takže, když tehdy procházeli tou nocí a všude voněly ty jabka, tak se drželi za ruce. Saša mluvila o různých věcech a já cítila, že svým slovům až dojemně věří, i když, po pravdě řečeno, byly to hlouposti. Říkala, že planeta už se zachránit nedá a lidská láska že je něco jako hrající kapela na potápějící se lodi. Patrně narážela na ten starý otřepaný příběh s Titanikem. Nikdo už neví, kdy přesně se to stalo. Stalo-li se to vůbec. V dobách, kdy se knihy přenášely do počítačů, se některá podřadnější data ztratila. Co se týče té její věty, první část byla naprosto správná a ta druhá důkazem, že Saša chápe hodně věcí, ale o vesmírném kruhu neví vůbec nic. S vesmírným kruhem mě poprvé seznámila majitelka. Na lidské myšlení je to trochu moc složité, a když mi to vysvětlovala, napadlo mě, že je člověkem asi tolik jako já. To znamená jen částečně. Potom se zastavovali a líbali a dělali různé tělesné věci, které jsem nepovažovala za důležité. Snažila jsem se Denisovy vzpomínky zrychlit, ale on mi to vůbec nedovolil. Má silnou vůli a je téměř nemožné s ním mani-

Není lehké uhodnout, co cítí. Dnes mi to už takové problémy nedělá. Odpoledne za mnou přijde. Půjdeme pozorovat jedoucí vlaky. Myslím, že on jediný chápe, co se se mnou děje. Strach ze smrti a tak. Možná je to proto, že už to jednou zažil. Protože vlkodlaci nijak zvlášť citlivý nejsou. Musí si napřed všechno zkusit.

pulovat. Musela jsem se s tou neslušnou projekcí smířit. A pak mi udělal něco strašného. Byla jsem s ním v jabloňové aleji a on se mě dotýkal. Milovala jsem ho a cítila jsem, jak strašně jsem slabá. Ale smrt mě vůbec neděsila. Najednou jsem naprosto přesně věděla, proč Sašu vykopli ze zóny A. V zóně A se nesmí umírat na žádnou zhoubnou nemoc. Viděli by to ostatní a mohlo by to změnit jejich světový názor. Měla jsem takový strach. Třásla jsem se a cítila jeho ostré zuby. Strašně ostré. Dokázal by mě zakousnout, myslela jsem na to, když mě líbal. A on to nepoznal. A pak se to zrušilo. Byla jsem zase zahrabaná v ovčích kůžích v rohu kamenné místnosti a za mužem, kterého jsem momentálně milovala, hlučně zaklaply dveře. Snažila jsem se toho zbavit. Dostat se sama do sebe. Ale Saša mě neopouštěla. Byla mrtvá. Mrtví se vám pod kůži dostanou snadno. O svou vlastní se totiž už moc starat nemusí. Nechápala jsem, jak to ten člověk dokázal. Bylo mi jasný, že to neudělal schválně. Prostě si jenom přál mít ji zase živou. A ona ho poslechla. Čistě z lásky. Moje vědomí je dostatečně otevřené na to, aby se mi mohlo stát něco takového. Takže jsem svoje dny trávila s šálkem heřmánkového čaje a obrovským plátěným kapesníkem. Byla jsem jediný zamilovaný skřítek na Šťastné planetě. Věděla jsem, že jestli nepřijde, tak brzo umřu. Jsem strašně citlivá a nebojím se smrti. Tyhle dvě věci úplně stačí k tomu, abych byla po většinu svýho života jednou nohou v hrobě. A ještě něco. Věděla jsem, co je za tou tlustou zdí v podvědomí zdravotní sestry.

Byl to podlouhlý nemocniční pokoj s šedivými přikrývkami. Pod jednou z nich umírala část mého nynějšího vědomí. Křičelo a snažilo se dostat ven z rozkládajícího se těla kdysi tak krásné dívky. Vedle postele seděla zdravotní sestra. V ruce měla připravenou injekční stříkačku s eutanázií. V normálním případě by dívce napíchla žílu a uspala ji. Místo toho pomalu vylila obsah stříkačky na podlahu. Mezi tím neustále mluvila. Mluvila o tom, jak byl Denis malý. Jak miloval vlaky a vepřové řízky. O tom, jakými dětskými nemocemi prošel a jak moc ho milovala. Obětovala celý svůj život, byla osamělá a nevýslovně nešťastná. Téměř nikdy neměla dostatek peněz a to všechno proto, aby se jednoho dne objevila nějaká Saša s kaštanovými vlasy a ukradla jí syna. Z její strany to byla dokonalá pomsta.

Umírala jsem strašně dlouho. Myslela jsem si, že když schválně přestanu dýchat, tak se udusím a budu mít klid. Jenže schválně nepřestane dýchat nikdo. Nejde to. Tak jsem aspoň usilovně přemýšlela o tom, co asi teď dělá Denis. Řekla jsem mu, že jsem v ozdravovně kvůli oteklým dolním končetinám. Představovala jsem si, jak pomalu prochází městem, odkopává povalující se plechovky a prohlíží výkladní skříně. Pak si prohrábne vlasy, zastaví se, jako by něco zavětřil ve vzduchu – a zase jde dál. Je tak daleko. A všechno je to tak dávno. Slova té ženy jsem vůbec nevnímala. Byla to zoufalá, předčasně zestárlá troska s hlubokými vráskami kolem úst. Denis nevypadal ani trochu jako ona. A to mě těšilo. A potom se ze mě stala vlaštovka a usedla jsem na velkej košatej dub, na kterým už seděla spousta podobnejch vlaštovek, jako jsem byla já. Některý z nich měly modrý oči a zelený křídla. To byly vlaštovky, který uměly lítat hodně vysoko. Chtěla jsem se podívat na sebe, jestli náhodou taky nemám zelený křídla, ale nemohla jsem tolik otočit hlavou, abych se viděla. A pak jsem seděla na zemi na kamenný podlaze a byla jsem přikrytá nějakýma smradlavýma kůžema. Slyšela jsem Denisův hlas a pak kroky a cvaknutí kliky. Chtěla jsem za ním běžet a obejmout ho, ale něco mi v tom zabránilo. V tom těle, ve kterým jsem teď byla, totiž sídlilo vědomí ještě někoho jiného. Byly jsme tu dvě. Ta druhá toho věděla hrozně moc. Potom, co se její vědomí přelilo do toho mého, mi bylo jasný, že nemá cenu za Denisem utíkat. Taky jsem znovu, podruhé ve svém životě, cítila, že brzo umřu.

Ta holka, ve které jsem teď žila, dokázala potlačit moje vědomí na celý hodiny. Třeba jsme se spolu strašně moc času dívaly na reklamy, nebo pily heřmánkovej čaj. A to jsou zrovna dvě věci, který bych sama od sebe určitě nedělala. Ale, když tehdy přišel Denis, když vstoupil do místnosti a sedl si k tomu obrovskýmu stolu, tak nechala mluvit mě. Vysvětlila jsem mu pár věcí a on je pochopil. Tentokrát fakt jo. Pomohlo mi k tomu vědomí tý holky. Myšlenky byly moje, ale slova její. Uměla říkat věci strašně jasně. A pak jsme se s Denisem začali chodit dívat na vlaky a na zmrzlinu a taky do kina. Vydával mě za domácí zvířátko. Roztomilou modrou opičku, co občas umí říct i pár slov. Docela mě ta hra bavila, byly to fajn časy. Akorát že netrvaly moc dlouho. Lidi obcházeli kolem našeho baráku, bylo jich víc a víc a ty obchůzky byly čím dál častější. Denis o nich věděl – a chtěl mě vzít k sobě a kdybych já byla já, tak na to určitě kývnu. Jenže tu ještě byla ta holka a ta poslední dobou furt něco psala a chodila po baráku shora dolů a já to samozřejmě dělala s ní, a když řekla Denisovi, že se pro nás zítra může stavit, ale dneska že si potřebuje sbalit věci a něco vyřídit, tak samozřejmě věděla, že už ho nikdy neuvidí, ale že jinak to prostě nejde. Byli to většinou postarší chlapi a pár tlustejch ženskejch. Vyřídili to s náma docela rychle, takže tentokrát jsem nemusela umírat pomalu. Křičeli u toho nějaký hlouposti, ale já je vůbec neposlouchala. A pak se z nás staly dvě vlaštovky a letěly jsme k tomu velkýmu starýmu dubu a já viděla, že Saša má modrý oči a zelený křídla.

Lucie Dudková

Řekla jsem mu, že jsem v ozdravovně kvůli oteklým dolním končetinám.

Ropa Interior

Pravdivý popis události z 23. března t. r.

K tmě i mlze

Tvůj zimník na zápraží
je jako nota do diáře.
Zní sklizní. Teď z ní ochutnám.
Co kamna teplem nevysráží
nebo snad vítr neodpáře,
textura změní na význam.

Kapsy čpí po tabáku,
opadal v šeru z křídel dlaní.
Obě tak cizí. Každou znám.
Svázané mlhou v oknech vlaku:
jel na konečnou Vinnobraní
a tys chtěl dovézt právě tam.

Má tma před listopadem
má tmavomodré, vpadlé oči.
Živí se přízní k básnířkám.
Tím kraluje. Tím stejným pádem
se milosrdně nerozloučí,
i kdybys zůstal stokrát sám.

Postával si na refýži
Opřen o zlomenou lyži
Připomínal kovboje
S otřískaným oboe

Tvým výčitkám

doma
jsem našla fotku
všech hodin s tebou
vypadáš na ní
jako Tom Waits
v županu
zveš mě dál
„you'r my wild blue sky"
a stydké ve mně
už se nestydí za představu,
že jsme v sobě
a já mám navrch

0 : 0

V nedělních novinách
jsem se dočetla,
že zápas Já – Život
skončil zas
nerozhodně

Nechci tedy vědět,
zda být či nebýt
Ptám se,
kdo byli domácí
a kdo hosté

Všechny ty roky, kdy hrál hoboj

Michal Mareda

Prolog

Moře je pusté a prázdné. Pastýř upírá svůj slepý pohled do nicoty. Co je tesklivějšího než měkký a čarovný zvuk hoboje, když vystupuje z temnoty, aby nás rozřezal na malé, krvácející kousky osiřelé tkáně? Soumračné šero v korunách borovic. Rozdělení. Rozloučení. Navždy. Příteli...! Mé srdce je plné děsu. Hudba prýští z hlubin jako tenký ledový pramen a v neskutečně pomalých a milostně hebkých vlnách prosakuje do našeho nitra, aby zde rozdělila na nesmyslné a netečné atomy to, co kdysi bývala láska. *Ta hrůza! Ta hrůza!* A chladné stíny se přelévají přes hlavy ptáků spících ve větvích. Hudba přichází jako temný závan, jako lehký dotyk tajuplné perutě, jako mrazivý úsměv krásného světlonoše. Rozdělení. Rozloučení. Navždy. Kdyby tak byl Kurtz mohl zůstat v Morois! Jedna mrtvola je v zahradě. Druhá už připlula z Cornwallu. *Ať mrtví pohřbívají své mrtvé.* Věčná láska! Ta hudba jde od srdce? Tak kde se tu bere to světlo?

Ven

Bylo to dílo okamžiku. Chlapec položil ruce na imaginární řízení imaginárního letadélka a bleskurychle vyrazil na divoký okružní let pokojem. Těžkými závěsy sem pronikaly ospalé paprsky podvečerního slunce. Na tmavém koberci, zdobeném červenými a zelenými ornamenty ve tvaru stočeného hada, vytvářely různé nepravidelné obdélníky, vykrojované půlměsíce, široké přerušované pásy a dlouhé úzké pruhy světla. Bylo tak příjemné prohánět se v tom zlátnoucím podvečerním šeru, nabíhat si do letmých pohlazení teplých paprsků, se slastně přivřenými víčky jim nastavovat obličej, hřbety dlaní, nárty a prsty bosých nohou! Chlapec poznenáhlu zapomínal na svou jízdu. Za chvíli se už bezhlučně a třepotavě vznášel příšeřím pokoje jako bělostný lem Oféliiných svatebních šatů, míhajících se o půlnoci na břehu leknínového jezírka, nebo jako malá, šťastná můra. Kdo se kdy dotknul horoucího těla nevěsty v tmách, za chladného říjnového večera, ví, o čem se tu mluví.

Jeho zasněný tanec života přerušilo děvčátko v červených šatech, které vskočilo do místnosti zpoza pootevřených dvířek kyvadlových hodin. Rozeběhlo se po špičkách napříč celou místností, jako by utíkalo přes rozpálený pruh pobřežní písčiny nebo rozžhavený rošt pekelné pece. Cestou úzkostně kličkovalo mezi klubky svíjejících se červených a zelených hadů a když přicupitalo k oknu, rychlým, navyklým způsobem trhlo za šňůru a tmavé závěsy okamžitě uzavřely světlu průchod do místnosti.

„Před dávnými časy prý vyprávěl jeden starý Řek na tržišti v Epidauru tenhle příběh," obrátilo se na něj s vážným výrazem v dětsky zachmuřeném obličeji a s chvějícím se hlasem. Chlapec se pohodlně uvelebil na lustru z bílého mléčného skla a sedě obkročmo přes dvě mosazná ramena zadumaně naslouchal jejím slovům.

„Na svých toulkách uviděl jednou ležet na břehu řeky hada," pokračovalo, „který byl zakousnut do vlastního ocasu. Řek se zastavil a pak ho v bezpečné vzdálenosti, ze skrýše v rákosí se zatajeným dechem pozoroval. To strašné zvíře spočívalo na místě mnoho hodin bez jediného pohnutí. Řeka už se začalo zmocňovat podezření, že had je mrtev, když tu se dosud nehybné tělo dlouze a bolestně zachvělo a poté se prudce vzepjalo do neuvěřitelné výše jako hrozivý oblouk. Tak had započal svůj smrtelný zápas se sebou samým. Podle Řekových slov trval boj až do rozednění následujícího dne. V husté tmě nebylo sice možné zvíře pozorovat, ale podle hluku se dalo usuzovat, zda zápas ještě trvá, zda vzrůstá jeho urputnost či ochabují-li již nestvůře síly. Za rozbřesku, když Řek vystoupil ze svého úkrytu, nalezl na místě onoho nočního boje hlubokou puklinu zející v zemi, kterou po sobě zanechalo zmítající se tělo. Prý bylo možné nahlédnout puklinou až na dno bezedné propasti a spatřit tam v hloubce ležet stočeného hada, který ač vítězný, byl poražen, ač bdělý, byl spící a ač živ, byl mrtev."

„Hloupý příběh!" řekl hošík. „Bezedné dno, bdělý spící... Jestli se tam někdo do něčeho zakousl, pak nejspíše ten Řek do vlastního jazyka." Zatímco mluvil, děvčátko si povšimlo úzké škvíry mezi dvěma ne zcela přiléhajícími konci závěsů, kterou ještě pronikalo matné pohasínající světlo, a dvojím zkušeným trhnutím sprovodilo poslední světelný proužek z chlapcovy bledé tváře. „Rozbřesk nepřináší rozuzlení," řeklo melancholickým, vědoucím hlasem, „ale nové zauzlení, záhada není na konci menší, ale prohlubuje se, příběh nekončí, ale začíná znovu, i když jeho pokračování už nemůžeme znát. Zdá se ti, že příběh nemá žádný smysl nebo že nám jeho smysl musí zůstat utajen? Je to

proto, že vyprávět nějaký příběh vždycky znamená zakousnout se do vlastního jazyka...“ Odmlčelo se. „Chtěl bys o tom podat důkaz? Dobře, položím ti tedy pekelnou otázku. Můj jazyk stěží odhalí to tajemství, které je v ní ukryto, a i ten tvůj – ti právě tak těžko – dovolí vyslovit pravdivou odpověď, i kdyby něco takového vůbec bylo možné.“

V hrobové tmě se její zlatohnědé vlásky mosazně zaleskly pod lustrem, na němž hošík seděl. Když se studený palec jeho nohy letmo dotkl jejího zpoceného čela, obrátila k němu bělostný, kulatý talíř své podivně strnulé tváře se zejícími, černými otvory, které se co chvíli zaplňovaly světelnými blankami mrkajících víček.

„Je na konci lásky láska větší?“ řeklo pak, „to je to, co mě trápí!“

Hošík se lehce zhoupnul a naklonil se k její tváři, co nejníže to šlo, aby zahlédl barvu jejích zorniček. Pohyb však nedokončil, neboť se v tu chvíli jeho zuby zabořily do husté a hrubé zvířecí srsti, voňavé po bolesti, drsné a sladké jako peří pelikána. Děvčátko ustoupilo stranou a tichounce, provokativně se chichotajíc řeklo: „Znám ještě jeden příběh... A hned ti ho také povím. Byl kdysi jeden Bůh, který miloval paradoxy. Proto stvořil svět, ve kterém nic nedávalo smysl, vyjma jeho samotného, jenž v něm však nebyl přítomen. Tak se sám stal tím nejvyšším paradoxem...“

„Další hloupý příběh...“ posteskl si chlapec.

„Ne, poslouchej. Ten příběh má ještě pokračování,“ ohradilo se děvčátko. „Jednou si ten Bůh uvědomil, že lidé, kteří v tom světě žijí, jsou odděleni jeden od druhého tak, že si nejsou vědomi celistvosti, která je v jejich rozdělení spojuje. A tak, protože nerozumějí ani tomuto jeho paradoxu, v němž rozdělení znamená totéž co spojení, nedokážou jeden druhého milovat. Ten Bůh se rozhodl, že je naučí lásce.“

„Copak se lze lásce naučit?“ zeptal se chlapec překvapeně. „Láska přece není nějaká básnička.“

„Těžko...“ odvětilo mu děvčátko, „Je to jako učit osly paradoxům: kdo se o to pokusí, sám se stane oslem. To jen Bůh, když chce učit osly paradoxům, musí se stát člověkem a zemřít.“

„A naučil je lásce?“ zeptal se chlapec.

„Podívej se do toho zrcadla, které je tvým srdcem, a najdeš tam svou otázku i svou odpověď,“ řeklo děvčátko.

V té chvíli přerušily jejich rozhovor šouravé kroky, které se ozvaly odkudsi z chodby a zlověstně se blížily ke dveřím pokoje. Děvčátko se prsty opatrně dotklo jeho lýtka a rychle mu cosi podalo nahoru do tmy se slovy: „Na, tohle je můj dárek...“ Chlapec se znovu sehnul a uchopil do ruky jakousi starou rozpadající se mapu. Přeložil jí v půli a kvapně zastrčil do zadní kapsy u kalhot. V tom okamžiku zaskřípěly dveře a ze setmělé chodby kdosi vstoupil do místnosti.

„Co je to?“ zeptal se hošík.

„Nevím,“ odpovědělo mu děvčátko šeptem. „Ale snad je to něco, co nemá srdce, snad je to neviditelné lano napnuté mezi tebou a mnou, po kterém, v krkolomné výšce nad naším rozumem, přichází zeměměřič vyměřit základy našeho bytí... Ale docela jistě vím, že je to něco obrovského a šedivého, co se zastaví až na samém vrcholu jakési hory – tam, kde pastýř bojuje s hadem, který se zakousnul do jeho jazyka. Ne, nevím, co to je, ale jako bych slyšela hudbu, která povstává z toho hrozného zápasu, temnou a sladkou hudbu, která se snáší hlubokou nocí a proniká škvírami v okenních rámech, vstupuje otvory komínů a prosmýkává se pod prahy ? do nitra všech lidských příbytků. A není před ní úniku.“

Chlapec mlčel.

„Dobrá,“ pokračovalo děvčátko: „Máš tu mapu, kterou jsem ti dala? Tak? Pojď, odvedu tě ze zahrady...“

„Snad mě odvedeš do zahrady, ne?“

„Budiž, ať je po tvém, ven ať je ráj a dovnitř je peklo... Ale teď už honem pojď,“ řeklo děvčátko a tahalo ho nervózně za lem nohavice.

Právě v okamžiku, kdy hošík seskočil na koberec, pronikl do pokoje paprsek světla a zabodl se mu do hrudi. Chlapec poplašeně vzhlédl. U okna stál obrovitý a hrozivý, vypelichaný krtek, z jehož vycpaného těla trčely na několika místech – tam, kde už byly povoleny švy – chomáčky suché mořské trávy, a vyhlížel ven zpoza poodhrnutého závěsu.

„Ty jsi tu ještě?“ zeptal se hošíka hlubokým a poněkud rozmrzelým hlasem, aniž by se při tom odvrátil od okna.

„Jsem...,“ odvětil chlapec a ohlédl se po děvčátku, „...ale odcházím, musím jít... Jen si sebou ještě vezmu něco na památku.“

Krtek pokrčil lhostejně rameny.

Hošík začal stoupat vzhůru. Škrábal se po strmém úbočí černé, naleštěné komody, plížil se přes prosklenou vitrínu, ve které se nacházely různobarevné hrníčky na podšálcích, duhové míčky, tanečník a tanečnice v lidových krojích, tři malí ebenoví sloni s kostěnými kly, skleněné těžítko s živým motýlem zalitým uvnitř jakési průhledné hmoty, v němž při malém naklonění ihned začalo hustě sněžit, a starobylý obrázek nebo snad zašlá fotografie, která zachycovala nějakého staršího a vyděšného muže prchajícího po úbočí kopce mezi dvěmi rozlícenými šelmami. Na vrcholu komody pak chlapce očekával párek štíhlých volavek ze světlého dokonale vyhlazeného dřeva spolu s modelem leteckého motoru, jenž stál na jakési nožce zapuštěné v černém plastikovém podstavci. Chlapec uchopil do náručí malého ještěra pískové barvy, který měl místo dásní červený blyštivý celofán, a začal sestupovat.

Děvčátko, jež hošíka netrpělivě očekávalo na prahu pootevřených dvířek kyvadlových hodin, na sobě už mělo zelené šaty. Než za nimi zapadla dvířka, ozval se ještě tichý krtkův hlas: „Máte domov v čase. Z té lásky, kterou nedokážeš naplnit, tě nevysvobodí ani smrt. A slzy umírajících... neoschnou ani v pekle.“

Dovnitř

Té noci bylo nad stromy jiné nebe. Šli spolu a každý se sebou, jako míč a kovadlina. Náhle se v temnotě nad jejich hlavami probudil malý drzý ptáček a vytřeštil na ně oko veliké jako křižovatka. Dali se na útěk, klopýtali, prodírali se hložím a houštinami divoce vonících šeříků. Nakonec vystoupili na štěrkové pěšince, která je dovedla až k černému zrcadlu nehybné hladiny leknínového jezírka. Když se nad něj chlapec opatrně naklonil, uviděl před sebou nikoli svůj vlastní odraz, nýbrž obraz onoho děvčátka v zelených šatech, které mu cosi ukazovalo na rozložené mapě. *Ozvěnou znějí kroky v paměti po chodbě, jíž jsme nešli ke dveřím do růžové zahrady, jež jsme neotevřeli nikdy.*

„Byla jsem, myslela jsem, když nebylo zbytí milovala, ale teď už vidím, že to neznamená vůbec nic.“ vyprávělo mu děvčátko zrcadlící se na hladině. „Všichni komisaři touhy se odvrátili v kožených kabátech a kráčeli dalekou zasněženou plání, nechávajíce za sebou osiřele mělkou tmu v prázdných šlépějích. Opravdu, tam to nebylo... Ztratila jsem nejlepší roky svého života, aniž bych něco nahradila něčím nebo aspoň uvězněnou paměť:

LEVNÝ TEXTIL BYL K DOSTÁNÍ HRAČKY MOČILY DO KOUTA RADOST SE ZJEVILA VE SVÉ OPOTŘEBOVANÉ PODOBĚ SUROVĚ STIHLI KAŽDÝ ZLOČIN KTERÝ NEMĚL PODOBU NEBE ŠEDIVĚ DOMOVY OBČAS ROZKVETLY PUNČOCHY SE VÁLELY OPODÁL STROMY KRÁČELY SVOU CESTOU HVĚZDY SPĚCHALY POPELEM ROZSÁPAT KAŽDÝ KOUSEK ZEMĚ PADAL SNÍH A BOLEST BEZ BOT TANČÍVALA NA ROZPÁLENÉ PLOTNĚ MILOVALI SE NEBO NE OBLAKA DĚSILA CHROMÁ STÁDA OBLÉKALI UNIFORMU PROTO NEBYLI SPATŘENI KOLEM DOKOLA VLÁČEL OBŘADNÝ HROBNÍK SVOU NEBOHOU VÁŠEŇ POPELAVÝM VLASEM SHOŘELY KLAVÍRNÍ LISTY NÁDRAŽÍ PŘEŠLO PERIFERIÍ DOBA NEBYLA JEDINĚ POD PŘÍSTŘEŠKEM V HÁJKU ZA KREMATORIEM PSÁVAL SVÉ DOPISY POODHRNULA ZÁVOJ ABY OSLEPLA KAPESNÍKY POROZUMĚLY BOLESTI TICHÉ OZVĚNY ZA NÁROŽÍM ANI KANONÁDA LIDÉ BEZ KNIH ZÁKEŘNĚ HOŘELO NEŠTĚSTÍ ZVÍŘATA PROCITLA V HOTELOVÝCH POKOJÍCH POD SHRBENÝMI ZÁDY SE NESLA ODPOVĚĎ

osvobodila od té neskutečné sbírky tmy, která se ve mně za ta všechna ta léta nashromáždila. Samozřejmě, že se s tím dá žít, ale s čím se nedá, když stromy mají své písně a ptáci chodívají o berlích? Moji přátelé byli němí, slizcí a studení – ryby. Kdykoli mi chtěli něco říci, vyboulili strašlivě oči a ztěžka lapali po dechu v úporné snaze vyslovit alespoň několik ubohých slov... Jenomže i tak jsem jim už skoro vůbec nic nerozuměla a té v jejich podivné řeči se nedaly číst ani verše. Ale teď už vím,“ rozloučil se s ním obraz děvčátka v zelených šatech, „že v budoucnosti nikdy není žádný smysl, ale jen další článek kruhu věčně se obnovující a stále dokola se opakující prázdnoty.“ *Můj osud! Život je komická záležitost – ten tajemný a krutý logický systém, jehož cílem je marnost...*

Na hladině jezírka se rozprostřely bělostné svatební šaty, které připomínaly velikou rozloženou mapu s nesčetnými horskými masivy, údolími, nížinami či říčními koryty, a děvčátko nenávratně zmizelo. Po chvíli se chlapci začalo zdát, jako by uprostřed té podivuhodné krajiny před ním náhle začal vyvstávat tajuplný obraz s jakýmsi rostlinným ornamentem. Nejprve se jevil jako lotos, pak na sebe vzal podobu rozkvetlé jabloně. *A listí bylo plné dětí, vzrušeně skrývaly se, tajíce svůj smích.*

Vycpaný ještěr se náhle vysmekl z jeho obětí, mrštně se svezl k zemi a hbitě vklouznul pod hladinu jezírka. Než se nad ním naposled zavřela voda, vynořil se ještě a promluvil k chlapci.

„Cítil ses někdy jako živá muška zaklet á do nitra jantarové hory,“ zeptal se bývalý ještěr, „nebo jako kapka ledové rosy v srdci nekonečné vesmírné zahrady, odloučený uprostřed té smrtelné, záhadné samoty? Když jsem býval dítětem,“ pokračoval, „zdávalo se mi, že mě zavaluje jakási obludná masa, obrovská skála nebo deska hrobu. A jindy zase, že stojím na jedné noze na špičce kostelní věže, balancuji, snažím se udržet rovnováhu a přitom dole, v hloubce pode mnou vidím chodce, kteří zvolna procházejí ulicí nebo spolu vesele rozprávějí. Úžasná intenzita odloučení, ryzí a pradávná dokonanost bezvýchodnosti, nezemská, niterná tíha: to je to, co spojuje mé někdejší

snění s mými nynějšími pocity. Připadám si teď jako poutník, který stanul na hranicích bezmezna – ne snad proto, aby zahlédl věčnost opakování nebo blaženost prázdnoty, nýbrž aby objevil tajuplný řád, který v sobě s krutou ironií slučuje oboje. Jsem jat posvátnou hrůzou, příteli. Ten řád vypadá jako nicota, a je plností, jeví se jako kruh, a jeho konec neví, kde je jeho začátek. To, čím jsme obklopeni, to, co tvoří naši přítomnost – je to nejprchavější a tudíž i nejméně skutečné, avšak to, co nám schází, to, co není: tedy radost, láska, dobro, krása či naděje ? toto chybění – je věčně přítomné. Proto je to také tím, co je nejvíc skutečné.“

V příští vteřině chlapec udělal krok a vstoupil za ním do oné bělostné krajiny, která se rozprostírala pod jeho nohama. Jak pomalu klesal a temná hladina se nad ním zvolna zavírala, hledal očima kdesi na břehu tvář děvčátka v zelených šatech. Ta tvář se mu už nadosmrti vpálila do srdce. I v lásce i v bolesti i v hněvu i v netečnosti. Stále tam byla. Byla tam. Ale všechno, všechno, co teď mohl vidět, byly koruny stromů, nejbližší keře, které obepínaly jezírko, a nad tím vším široký pruh nepředstavitelně daleké hvězdné oblohy – zahrada byla prázdná. Dole ho nečekalo nic. Nebyla tam tma a nebylo tam světlo. Nebyla tam žádná barva ? jen jakési průhledné neviditelno. Plocha, na které stál byla neviditelná. Prostor, do kterého se rozhlížel byl neviditelný. Jeho tělo, ruce, nohy byly neviditelné. Jenom uvnitř něco zůstalo. Cítil, že uvnitř té nicoty je on sám, jeho srdce.

Hlas: Co je ve tvém srdci?
Chlapec: Plamen.
Hlas: Takže hoříš láskou?
Chlapec: Ne, je to beznaděj.
Hlas: Kde se tam vzala?
Chlapec: Vyklubala se ve mně jako had z vejce.
Hlas: Kdo to zlé vejce do tvého srdce vložil?
Chlapec: Já. Já sám jsem to udělal...
Hlas: Takže to nebyl ďábel?
Chlapec: Žádný není.
Hlas: Jak to, že ne?
Chlapec: Je jenom prázdnota, která nás pokouší.
Hlas: K čemu tě pokouší prázdnota?
Chlapec: Já nevím...
Hlas: A chceš to vědět?
Chlapec: Ano.
Hlas: Pokouší tě, aby ses jí naplnil.
Chlapec: Nerozumím tomu. Co to znamená?
Hlas: Co znamená, když se naplníš prázdnotou? Že zmizíš! Bude to, jako kdybys nikdy nebyl. A svět se na chvilku podlomí v kolenou – kvůli tobě a těm druhým chybějícím..., ale bude dál. Aspoň prozatím. Pak je tu ovšem ještě ta druhá možnost...
Chlapec: Je ještě jiná možnost?
Hlas: Můžeš prázdnotu naplnit sebou. Můžeš klást jednu neviditelnou cihlu za druhou neviditelnou cihlou sám sebe do stavby neviditelného mostu...
Chlapec: Mostu? Jakého mostu? Kam ten most vede?
Hlas: Nikam, nevede nikam.
Chlapec: Stavba, která nevede nikam nemůže být most. Ten vždycky spojuje dva konce.
Hlas: Jenže ten neviditelný most spojuje dva konce. Konec, který tu je, s koncem, který tu není.
Chlapec: Takže pokud nebudu stavět ten most, který vede do nicoty, tak mne nicota pohltí? Ale jestliže začnu stavět ten most, který vede do nicoty, potom ta nicota zmizí?
Hlas: *Uviděl jsem dole ve změti na zábradlí vlastní postavu, jak v páchnoucím a parném vzdušeném proudu zápasí s ďáblem schodů, který zoufalství s nadějí nosí v tváři plné svodů.*
Chlapec: Ten most... Jde o ten most, že? Nezáleží na jeho koncích, ale na něm samém! Most, který se zvedá do nicoty...
Hlas: *Milé jsou vzduté vlasy, hnědé vlasy vzduté přes ústa, šeřík a hnědé vlasy ve zvlněném proudu? mizejí, mizejí; silou za hranicí naděje a beznaděje projdu do třetích schodů.*
Chlapec: Kdo jsi?

Nikam

Lehounký větřík si pohrával s listy vodní květiny, která vyrůstala ze skleněné vázy zavěšené na zdi, a neklidně vzdouval průsvitné závoje záclon. Veliké kosočtverce slunce se lámaly od podlahy vzhůru po protější stěně. Hošík odpočíval na chladivém lůžku a s očima upřenýma vzhůru pátral v mapě, kterou mu darovalo děvčátko. Byla celá zbrázděna tisíci jemných puklinek, vlásčitých prasklin a pavučinovitých vrásek, připomínajících jednou členité hranice nějakých starodávných říší, jindy zase bizarní podoby tajuplných zvířat s obrovitými zobany, napjatými perutěmi a roztaženými drápy. Náhle se v pokoji rozezněla hudba – teskný a čarokrásný hlas hoboje, který vteřinu za vteřinou stále hlouběji vnikal do chlapcova srdce a způsoboval, že se po jeho těle začaly střídavě přelévat mučivé vlny horka a mrazu. Nakonec se ho zmocnila tak strašná bolest, že zatoužil po hlubokém tichu. Po takovém tichu, které je tiché jako ta nejtišší hudba. Jako hudba, která je tišší, než je sama.

Potom se chopil konce onoho provazového žebříku, který byl k němu dolů spuštěn z trupu poklidné bělostné vzduchoplodi, vznášející se nad jeho hlavou, naplněné a nadnášené právě takovým tichem, po jakém toužil. Vyšplhal se vzhůru a když vstoupil do dvířek v boku gondoly a po malém zaváhá-

ní opatrně vstrčil hlavu dovnitř, spatřil u malého stolku sedět nad šálkem kávy onoho starého, vypelichaného krtka, který pokojně pokuřoval z krátké baculaté dýmky.

„Pojď dál, „ řekl mu krtek tichým, hlubokým hlasem, ve němž nebylo znát žádné citové pohnutí, „jsi očekáván...“

Chlapec před něj váhavě předstoupil a vylekaně pohlédl do jeho mrazivě chladné, strnulé tváře, postrádající jakýkoli výraz. Prázdnotu toho obličeje vyvolala skutečnost, že v jeho tváři chyběly oči.

„Kým jsem očekáván?“ odvážil se zašeptat chlapec.

„Jsem soudce.“ odpověděl mu prostě krtek.

Chlapec svěsil hlavu a mlčky si prohlížel prsty svých bosých nohou.

„Dokážeš mi něco říci na svou obhajobu?“ zeptal se ho krtek bez stopy vzrušení.

Chlapec mlčel.

„Dobrá,“ řekl krtek, „můžeš klidně mlčet...“

Chlapec prudce pozvednul hlavu, jako by ho právě v tu chvíli něco napadlo: „Umím jednu básničku...“

Krtek k němu pomalu obrátil svou prázdnou, nehybnou tvář a skoro to vypadalo, jako by si ho zamyšleně prohlížel.

Chlapec se napřímil, vypjal hruď, zvedl hlavu a, jak ho to naučili, spustil:

Na konci závratné cesty jsme chodci s neviditelnou tváří
Perlu v moři, hvězdu v nebi, hlínu v zemi jsme nehledali...
Kdo nám to odpustí, když ani nevíme, že nemáme co dát?
Už nečeká nás nikdo, nic než tohle konečné a věčné čekání

Jako stíny procházíme tmou (šouravým krokem), tápeme,
Šeptáme prosby, utichámě, naplňujeme se prázdnotou
Na konci závratné cesty jsme chodci s neviditelnou tváří,
Procesí beztvarých těl, vyhaslých očí a bezhlesých hlasů

Na konci závratné cesty jsme chodci s neviditelnou tváří
Neviditelný most přes neviditelnou propast jsme nenašli
Perlu v moři, hvězdu v nebi, hlínu v zemi jsme nehledali
Co máme, je neviditelný dům, tajemství, jež nám nepatří

Perlu v moři, hvězdu v nebi, hlínu v zemi jsme nehledali
V nic jsme nevěřili, nic pak neztratili, nic nám nezůstalo
Kdo nám to odpustí, když ani nevíme, že nemáme co dát?
Mlčí, kdo čeká odpověď ve chvíli úzkosti po pustém čase

Kdo nám to odpustí, když ani nevíme, že nemáme co dát?
Kdo na nás čeká v šeru temných zákoutí na konci chodby?
Už nečeká nás nikdo, nic než tohle konečné a věčné čekání
Tak dnešní nicota nás kruhem vrací do včerejší prázdnoty

„Nerozumím poezii.“ řekl mu krtek klidně.

Chlapec přikývnul a pak rezignovaně pokrčil hubenými rameny. „Narodil jsem se v továrním komíně...“ zašeptal.

„Ale prosím tebe...“ ohradil se krtek nevzrušeně, „Přece se nebudeš takhle trapně vymlouvat jako nějaký školáček!“

Hošík znovu svěsil hlavu a zíral do země.

„Vzpomínáš si na toho zeměměřiče?“ zeptal se ho po chvíli mlčení krtek a v jeho hlase už byla znát únava.

„Ne...“ zamumlal zmatený chlapec, „jakého zeměměřiče?“

„No přece toho, který k vám přišel a kterého jste tak mátli, obelhávali, zrazovali, vyslýchali, posmívali se mu a nakonec ho zabili. Ale dovnitř... jste ho nevpustili...“

„Aha,“ řekl chlapec rozpačitě, „Už si vzpomínám. Ale já ten příběh neznám až do konce... ten konec jsem nikde nečetl...“

Krtek mlčel. „Konec příběhu...“ řekl pak zamyšleně a odložil vyhaslou dýmku na stolek vedle sebe. „Konce příběhů nečetl nikdo. Ty přesahují všechno, co je možné znát. Ale to, co je možné znát, to nepřináší spásu...“

„A co?“ zeptal se chlapec. „Co?“ řekl, když se ozval ohlušující náraz a řinčení skla a zvenčí vstrčila do jeho pokoje hlavu obrovská ryba s mrazivými a ostrými šupinami a pohlédla na něj hlubokýma zarůžovělýma očima.

„Schválně!“ řekla chlapci, když se hbitě protáhla dovnitř místnosti a uvelebila se na jeho prsou, „Kdo z nás dřív zahřeje toho druhého?“

„Jabloň!“ zašeptal chlapec.

A v tu chvíli ta tajuplná zvířata nahoře na mapě, jíž mu darovalo děvčátko, obživla a vrhla se ně něj, o překot do něj vnikajíce jeho očima, ústy, ušima i nosními dírkami a zabydlujíce se v jeho srdci. Chlapec bezvládně ležel na svém lůžku a mlčky sledoval, jak se tenký sluneční paprsek zvolna jako krab posouvá pustinou stropu až k místu, kde váhající a jako by v kruhu stále se opakující linku hoboje převzal vznešený, křišťálově čistý hlas klarinetu a nesl ji vzhůru, do nezbadatelných výšin, tam, kde se nad jeho hlavou klenul daleký a nekonečný oblouk mostu, který *vysoko nad vším rozumem a nad vší podstatou, v bezmezných temnotách* spojuje to, co nemá být v nejvyšší harmonii s tím, co není.

Viditelní:

Richard Wagner (Tristan a Isolda)
Joseph Conrad (Srdce temnoty)
T. S. Eliot (Burnt Norton, Popelční středa)
Dionysius Areopagita (První list Gaiovi Therapeutovi)
a mnozí *Neviditelní*

Vyznání

Honzy Hanzla

Kdybych byl básníkem, napíšu ti báseň. Kdybych byl hudebním skladatelem, složím ti symfonii. Kdybych byl malířem, namaluju ti obraz. Kdybych byl sochařem, uplácám ti bustu.

Kdybych byl architektem, navrhnu ti dům. Kdybych byl dlaždičem, vydláždím ti chodník. Kdybych byl zedníkem, postavím ti zeď. Kdybych byl bagristou, vyhloubím ti jámu. Kdybych byl popelářem, vyvezu ti odpadky. Kdybych byl instalatérem, utěsním ti vodovod. Kdybych byl plynařem, přivedu ti plyn.

Kdybych byl novinářem, vyrobím ti aféru. Kdybych byl berním úředníkem, vyměřím ti slevu na daň. Kdybych byl policistou, budu tě vozit s majáčkem. Kdybych byl pojišťovákem, pojistím tě proti všem živlům.

Kdybych byl pedikérem, ostříhám ti nehty. Kdybych byl holičem a kadeřníkem, oholím tě a nakadeřím. Kdybych byl cukrářem, zasypu tě sladkostmi. Kdybych byl řezníkem, uříznu ti tu největší kýtu. Kdybych byl skladníkem, srovnám ti spíž i ledničku.

Kdybych byl portýrem, otevřu ti dveře. Kdybych byl pošťákem, vždycky u tebe zvoním dvakrát.

Kdybych byl Djem, nechám hrát tvoji oblíbenou písničku pořád dokola. Kdybych byl dirigentem, odmávám ti celou Patetickou, Osudovou, Skotskou, Italskou, a dokonce i Nedokončenou.

Kdybych byl hokejistou, dám ti gól. Kdybych byl maratóncem, poběžím za tebou dvaačtyřicet kilometrů a ještě stopětadevadesát metrů. Kdybych byl skokanem na lyžích nebo o tyči, skočím na tebe na lyžích nebo o tyči.

Kdybych byl lékařem, zbavím tě všech nemocí. Kdybych byl zvěrolékařem, uděl

ám totéž. Kdybych byl zdravotní sestrou, přinesu ti teploměr s mašlí.

Kdybych byl řidičem nízkozdvižného vozíku, zdvihnu tě nízko do výše. Kdybych byl řidičem vysokozdvižného vozíku, zdvihnu tě vysoko do výše. Kdybych byl astronautem, vezmu tě na oběžnou dráhu.

Kdybych byl geodetem, změřím tvou nadmořskou výšku. Kdybych byl geologem, vykopu ti trilobita. Kdybych byl geografem, zmapuju tě. Kdybych byl geometrem, sestrojím ti tečny.

Kdybych byl prezidentem, jmenuju ti oblíbené ekonomy do bankovní rady ČNB. Kdybych byl poslancem, věnuju ti všechny svoje diety, náhrady, příplatky i úplatky. Kdybych byl advokátem, vysekám tě z každého maléru. Kdybych byl státním zástupcem, navrhnu ti trest v dolní hranici trestní sazby.

Kdybych byl překladatelem, přeložím ti milostný román. Kdybych byl ekonomem, sestavím ti prognózu hospodářského růstu na deset let dopředu. Kdybych byl burzovním obchodníkem, koupím ti aspoň pár akcií Tiffanyho.

Kdybych byl lupičem, vyloupím ti banku. Kdybych byl překupníkem drog, seženu ti heroin v dárkovém balení. Kdybych byl domptérem, vezmu tě do lví klece. Kdybych byl eskamotérem, vykouzlím ti králíka z klobouku. Kdybych byl funebrákem, povozím tě černou limuzínou, ve které by sis mohla i lehnout. Kdybych byl žebrákem, vyžebrám ti drobné.

Jenže já jen píšu fejetony.

Pod kopyty Pegasa

Autoři Kalných vod

3. **Martina Jirásková** (1975 v Děčíně). Esejistka, básnířka. Absolvovala Střední průmyslovou školu stavební v Děčíně. Pracuje jako projektantka v Děčíně, kde také žije.

2. **Michaela Pavelková** (1980 v Ústí nad Labem). Fotografka, prozaička a publicistka. Žije v Ústí nad Labem. Básně publikovala v almanachu Šlauch 2002 (Teplice 2002). Reportáže a rozhovory publikovala v Nových Ústeckých Přehledech.

1. **Jiří Štěpánek** (1968 v Ústí nad Labem). Básník, prozaik, výtvarník. Pracuje jako zeměměřič a sběrač jablek. Žije v Ústí nad Labem. Básně publikoval v časopisu Zrcadlo a antologii V zrcadle (Grafobal Pres, Ústí nad Labem 2005).

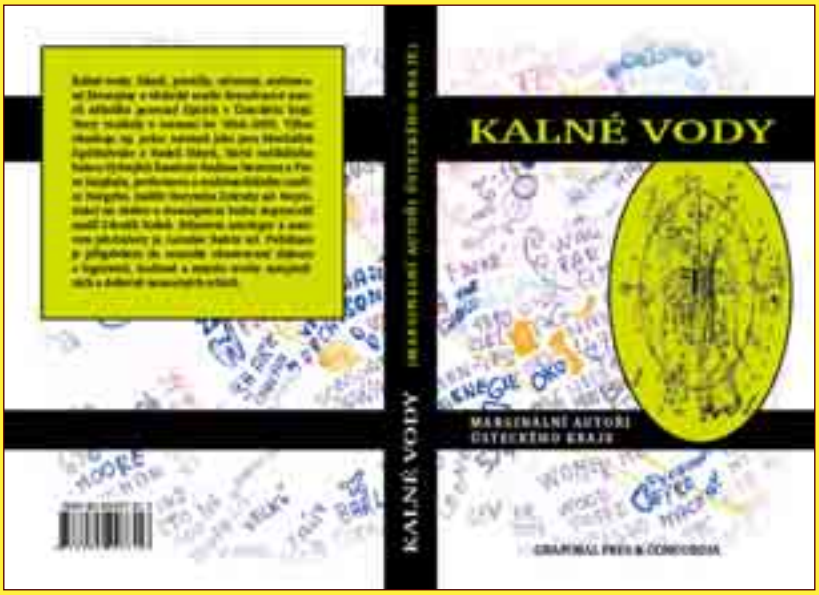

Pod kopyty Pegasa

Kalné vody. Marginální autoři Ústeckého kraje

O autorech

Kniha Kalné vody – marginální autoři Ústeckého kraje je výsledkem tuláctví léta 2005, virtuálních cest po síti, poštovních tras i skutečných výprav po krajině Českého středohoří, městech a obcích Ústeckého kraje. Několik málo zastoupených autorů bylo přáteli a známými editora, několik dalších přáteli a známými přátel a známých editora, na jiné editor, jeho přátelé a známí a jejich přátelé a známí narazili náhodou; ostatní se ozvali sami.

„Marginálnost“ však byla zásadním a přísným kritériem zahrnutí autorů do výboru. Ve slovníku cizích slov je pojem „marginální“ vysvětlen s pomocí přívlastků jako „na okraji“, „na hranici“, „na periferii“ apod. Autoři zastoupení v této knize jsou marginální, protože nějakým způsobem na okraji atd. stojí. Jejich postavení v tuzemském literárním provozu je periferní, někteří se různým způsobem vyskytují i na okraji majoritní společnosti. Řada autorů stojí na okraji literárního provozu: nejsou akademicky vzděláni, resp. nejsou akademicky vzděláni v oboru literatury, neučí na univerzitách, nepíší do literárních časopisů, autorských čtení se účastní málo nebo vůbec atd. Musíme ovšem doplnit i méně honosné důvody, jež některým z nich brání stát se uznávanými: nesoustavná pisatelská činnost, malý objeme textů, malá vůle k práci na sobě jakožto literátovi, bojácnost utkat se na oficiálním literárním bojišti se „silnějšími“, někdy kontraproduktivní nechuť někam patřit apod. Pro další autory platí vesměs podobná vymezení. K nim se ovšem přidává ještě další „těžítko“ vzestupu k pomyslnému literárnímu nebi: tím je jejich marginální společenské postavení, tzn. asociálnost, duševní nemoc, stáří, absence českého občanství atd. Důvody sdostatek silné na to, aby tito autoři nevěděli, jak vlastně svou tvorbu prezentovat, protože se pohybují v úplně jiné společnosti, než je ta, v níž je patřičné a smysluplné psát. Několik textů může být zařazeno také do kategorie insitního umění nebo art brut, tedy většinou spontánní umělecké produkce regionálních tvůrců, silně spjaté s místem jejího vzniku, resp. amatérské, naivní-nereflektované tvorby, odrážející většinou psychickou nemoc pisatele: pro Dobrou adresu jsme vybrali právě tři ukázky z této kategorie do knihy zahrnutých autorů. Jde o úryvky z jejich delších textů, které v Kalných vodách nebyly publikovány a kromě textu Jiřího Štěpánka, který byl v úplném znění otištěn ve sborníku V Zrcadle (Grafobal Pres, Ústí nad Labem 2005), nebyly publikovány dosud nikde.

O knize

V listopadu roku 2005 vydala nakladatelství Grafobal Pres a Concordia knihu Kalné vody, která je souborem prozaických a básnických textů dvaceti šesti autorů Ústeckého kraje. Svým záběrem publikace navazuje na antologie Od břehů k horám editora Milana Kozelky a Pátou korónu editorů Věry Bartoškové, Ladislava Mušky a Patrika Linharta. Od těchto titulů se však Kalné vody liší zaměřením na autory marginalizované. Mezi zastoupenými autory jsou kromě málo nebo méně známých jmen např. Radim Neuvirt s patafyzickým životopisem, Radek Hásek se sérií říkanek, Mnoháček Zgublačenko s básněmi-hádankami a litanií za Saddáma Husajna nebo performer Nargy se sentimentálními básněmi ohlížejícími se za mládím. Na vzniku knihy se podíleli editoři Jaroslav Balvín ml., Patrik Linhart a Pavel Hlušička, odpovědným redaktorem byl Radim Kopáč. Kalné vody vyšly s finanční podporou programu Make a Connection–Připoj se a Města Ústí nad Labem. Na vše ostatní se můžete doptat editora na adrese jarobal@seznam.cz.

Pozn. red.: texty neprošly jazykovou ani jinou redakční úpravou, aby byl zachován jejich charakter.

Jiří Štěpánek: Z dějin ČASu (České astronautické společnosti)

(úryvek)

Kapitola I.

Jsem Strážce času č. 28 a sedím ve výcvikovém středisku NASA na studentské ubytovně (dříve koleji) v baru. Spojení stále udržuji. Zájem Galaxie je: Udržovat spojení se všemi ostatními Strážci času. Pokud možno, vyhýbám se pojmu telepatie. Svědkové po něm pátrají. Jsou ale naprosto nezářící – mohou se spojovat pouze mezi sebou. Ale... jsou zvrhlí a úskoční. Zdá se, že jsou to oni, kteří využili a operují s pojmem Satan natolik intrikářsky, že ostatní nezářící netuší, co je skutečným cílem Svědků. Chronoklasmus a získání naprosté kontroly nad zářícími. Nejprve je vmanipulovat do role strojů na sex a posléze z nich vytvořit androidy.

Všichni zářící strážci v baru mimoverbálně potvrzují: „Udržujeme pevnou izolaci na rozvaděčích." Svědkové a všichni ostatní nezářící, kteří jsou vězni své konzumní Valhally, se snaží nalézt skulinu nebo nepevný článek v řetězu spojení. Je slyšet jejich pozdravy – zdraví se i nahlas – a je slyšet i jejich myšlenky. Většinou se zaobírají konzumem. „Kde bych se tady mohl nažrat? Chci žrát maso..." „Nevíš kdo jsou ti zářící?" „Nevím, ale všude se ozývají pouze oni. Od nich se nic nedovíš. Nic o mase a šukání – nic..." „Však je dostaneme. A potom začneme kácet domino." Jenže – jsou slyšitelní i pro nás zářící a naše tiché spojení v Zájmu Galaxie je jim nedostupné. Intergalaktická je naprosto hermetická společnost. Vrátný na studentské ubytovně pan Koza – jinak též Strážce času – pokývne hlavou: „Udržuji spojení. Můžeš jít domů, Jirko. Tvůj byt je izolován a nezářící netuší, kde se nalézáš. Držíme pevnou izolaci na všech rozvaděčích. Tvé časoprostorové souřadnice se nedoví."

V neděli jsem byl v kostele. „Vzhůru srdce!“ (Srdce Evropy na mys Canaveral...) „Máme je od Pána!“ (Pánem Strážců času je časoprostor, ve který se proměnil před 2002 lety i Ježíš Nazaretský.) Česká astronautická společnost má jediný cíl: udržovat kontinuitu časoprostoru před možným chronoklasmem. Svědkové nepasou po ničem jiném, než vrátit svět do časoprostorových Souřadnic Starého zákona. Chtějí androidy, kteří jim zprostředkují jejich Armagedon. Jsou mazaní. Operují pojmy jako Království Boží na Zemi, Armagedon a citují Žalmy a proroctví v kontextu dneška tak tendenčně, aby narušili spojení zářících. Přicházím Za Válcovnu. Ještě kontrola policií – o všech tajemstvích zářících mlčím. O práci na hibernaci, o svém poslání, o poslání kolejní Jany, o tajemství Počátku času a hlavně o spojení.

Policie potvrzuje mlčení. Jan Pavel II.–Karol Wojtyla potvrzuje. Vatikán celý potvrzuje. Intergalaktická potvrzuje. „Světlo září ve tmě. Jsi pověřen, dvacet osmičko. Můžeš si klidně změnit číslo – ale vždy předat své časoprostorové souřadnice nám.“ A jsem doma. Spojuji se s Ivanou, Hankou, Evou a Jardou Lickem. Slova a sdělení plují éterem a Galaxií.

...

Kapitola III.

A je 24. duben 2002. Na sv. Jiří vylézají hadi a štíři. Doufám, že dnes nevylezou na mně. Už dva měsíce jsem nespal. Smím pouze odpočívat ("odpočúvať") se zavřenýma očima. V noci jsem trénoval proti chronoklasmu při techno muzice v restauraci Doma. Stroboskopy simulují chronoklasmus docela dobře. A je ráno. Pečlivě si překládám kódy státních poznávacích značek: CVL – civilka lustrováno (jinak též Chomutov), TPL – ty prachy Lucka (jinak též Teplice) atd. V 6.00 se hlásím na služebně Policie České republiky v ulici Hradiště. Před služebnou stojí zelenobílá Felicie SPZ ULK 68-28, což je signál pro mě, abych vstoupil. Nejprve beze slov. „Co potřebujete?“ ptají se nahlas. Odolávám nátlaku vedoucímu k prozrazení. Pouze se spojuji očima a ptám se, mlčíc: „Odvezete mě do Temelína?“ „Jak

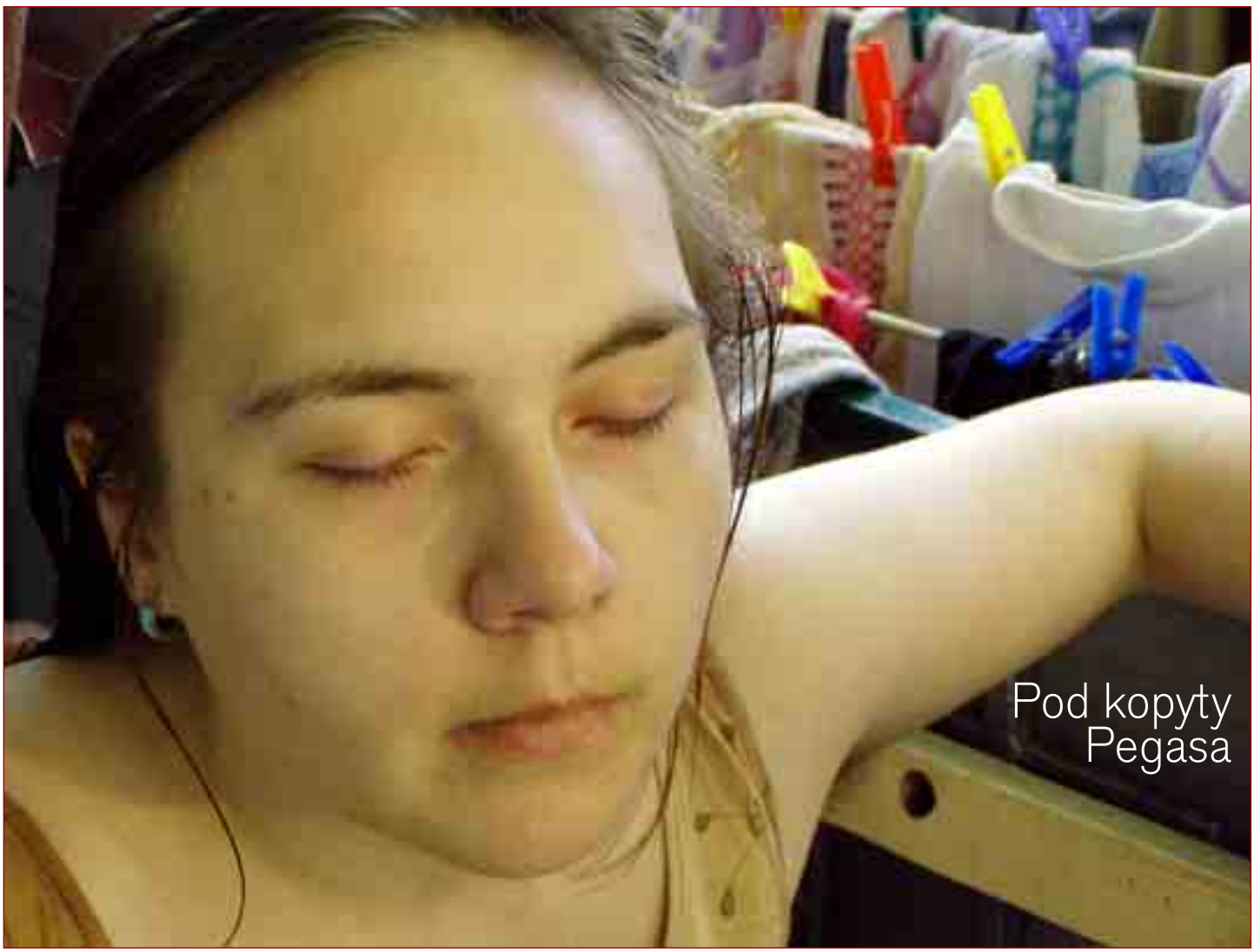

se jmenujete? Máte občanský průkaz?“ Vyndávám občanku, kontrola probíhá… „Takže odchod!“ zavelí jeden z policajtů. „Pěšky?“ ptám se mlčky, pak nahlas. „Třeba vlakem, autobusem – jak chcete. Ale odchod.“ Bez koruny jdu na nádraží. Intergalaktická předává zprávu – zvláštní vlak do Temelína na III. koleji. Policie ČR potvrzuje. Vatikán a sv. otec Jan Pavel II. potvrzují. Nastupuji do vlaku.

…

Kapitola IV.

Přichází průvodčí. „Jízdenky, prosím!“ Mlčím. „Tak máte jízdenku?“ Intergalaktická radí: „Pevně odolávat nátlakovým modelovým situacím!“ Očima se ptám průvodčí: „Trénink?“ Mlčky očima odpoví: „Teď musíš odolat!“ Nahlas přitom klade otázku typu: „Takže jízdenku nemáte? Máte nějaký osobní doklad?“ Mlčím. „Takže si na příští stanici vystoupíte.“ Opět se naprosto potichu ptám: „Dále do Temelína pěšky?“ „Je nám líto, ale je to příkaz Intergalaktické,“ znějí mi v hlavě telepatické instrukce. Vlak zastavuje na hlavním nádraží v Teplicích. Je 14.30 SEČ. Zaháním chuť na cigaretu a na nějaký světelný pokrm. Vše je stvořeno ze světla. Lucifer byl na počátku nejmilejším božím andělem. Vše je stvořeno ze zářící energie. I my. Tři minuty po Velkém třesku, následujícím po věčném snoubení časoprostoru s věčností, se mladým časoprostorem šířilo pouze žhavé záření. Z něho se syntetizovala jádra atomů hmoty i antihmoty. Nakonec stvořil Bůh evoluci i nás. Časoprostorový úsek nám daný spočívá ve věčnosti a je věčný… Intergalaktická je stále ve spojení. Masožravci a zabíječi nesmí do vesmíru. Dokud na celé planetě nezavládne etický zákon, že maso je nedotknutelný exponát minulosti, do té doby nepoletíš.

Pod kopyty Pegasa

Michaela Pavelková: Matka a dcera

(úryvek)

M: Ahoj.

D: No ahoj. Slíbilas, že na mě budeš čekat.

M: No ahoj, proč sis vzala čepici, prosím tě. Co sis to vzala na sebe. Ne, neříkej mi, zajímá mě, kdy nastoupíš do práce.

D: Mám práci, brigády.

M: Co to máš, prosimtě, co.

D: Byla jsem v Rab Carefouru a zeptala jsem se tam jednoho kluka, jela jsem se tam podívat.

M: Jakýho Rag Caefru.

J: Black and Deckru, že bych tam montovala vrtačky. Zdálo se mi to jako dobrý nápad, ale pán mě od toho odrazoval, že jsou tam všichni bez maturity.

M: Mě to vůbec nezajímá, na co je ti maturita, když si nejsi schopná vydělat korunu. S tim si vytři prdel, rovnou si s tim vytři prdel, protože já mám jít zaplatit zase nájem, jo. Mě to vůbec nezajímá, tvůj bratranec tam dělá a má stejnou maturitu, stejně jako ty.

D: Já jsem tam napsala.

M: Mě už to nezajímá, co děláš, já ti říkám, že ty okamžitě nastoupíš někam do práce, ale okamžitě. Já vůbec nemám chuť se s tebou bavit na takovýdle téma. Já jsem taky dělala ve firmě, kde dělali trestanci a největší spodina, rozumíš? Protože jsem si musela na sebe vydělat.

D: Ale já bych tam dělala.

M: Tak koukej mazat.

D: Já myslela, že si říkala brigádu, že bych tam dělala.

M: Já ti něco řeknu. My dvě se přestaneme okamžitě bavit, jestliže ty nenastoupíš do práce. Rozumíš. Já tě nebudu živit. Mně je to úplně jedno, mně je jedno, co budeš dělat. Běhej si jako bezdomovec, mně je to úplně jedno, protože já nebudu padat na držku jenom proto, aby si se válela, měla si svý diety a měla si svůj klídek. Rozumíš tomu, už tomu konečně rozumíš?

D: To je moje, mami? (zeptala se na jídlo, co leželo před ní, aby přeskočila na jiné téma)

M: Nevim, jestli to chceš. Já nevim, jestli chceš něco. To já nevim, to musíš vědět ty. Kdo si neumí sehnat práci, tak to je normální debil. Je ti to jasný, seš normální debil.

D: Já jsem se ptala na ten kurz.

M: Mě to nezajímá, na co si se ptala. Dělej si kurzy při zaměstnání, já jsem dělala práva při zaměstnání, rozumíš, aby si ty měla z čeho žít. Mě to vůbec nezajímá, mně je to úplně jedno. Teď to mám kvůli tobě studený, doprdele. (A šťouchala vidličkou to těstovin s masovou směsí) Já ti říkám naposledy, naposledy jsem zaplatila nájem. Dáš mi něco ze státní podpory, jestli ne, tak dluh. Vystěhujem tě, třeba pod most, mně je to jedno. Já se tím nebudu zabejvat, je to jasný? Ty se válíš, děláš si co

chceš. A co to máš na hlavě, podívej se jak vypadáš.

D: Já mám rozcuchaný vlasy.

M: Jo, ty máš rozcuchaný vlasy, a proč to máš vyholený na těch stranách. Proč to máš?

D: Nemám to vyholený.

M: Máš to vyholený, podívej se, vypadáš jak debil. Rozumíš tomu, já ti něco řeknu, ve chvíli, kdy vypadáš jak debil. To je tvoje (dodala a podala jí jídlo).

D: Jo, děkuju.

M: Tak ať si na tu hlavu nasereš co chceš, tak vždycky budeš vypadat jak debil, pamatuj si to. Je to ve výrazu toho obličeje, je to v tobě, protože ty si myslíš a děláš akorát programovýho chudáka, ale jak si nasereš něco na hlavu, podívej se, jak vypadáš. Já půjdu, dělej si co chceš. Já to říkám, že 31.7. si zaplatíš nájem. A víc mě nezajímá a od tý doby seš dlužník všude, kam se podíváš. A je mi to jedno, nehnu pro to prstem. Já ten byt nepotřebuju. Já jsem ho, víš, jak já jsem ho dostala? Protože jsem byla v nemocnici nejlepší, já jsem ho dostala v 18 letech. V 19 letech, rozumíš, vedle doktorů, a co jsi udělala ty? Řekni mi, co jsi udělala ty kromě toho, že jsi mi rozbila držku a ještě si se dokonce za to nedokázala v životě omluvit!

D: Né, já jsem se ti omlouvala.

M: Né, ty si se mi nikdy v životě neomluvila.

D: Já jsem ti nic nerozbila.

Pod kopyty Pegasa

Martina Jirásková: Životopis (jako takový)

(úryvek)

...Rodina pro mne byla přísnější než považuji za průměr a jako děti jsme byly drženy zkrátka. Až s 8-mým rokem života mého dostali jsme psa. Podle běžícího seriálu Arabela byl z Čerta přejmenována na Pajdu. S ní přišla možnost tajně chodit do lesa, což mi zůstalo do dospělosti (18). K mým dětským zájmům patřilo také sbírání známek a pohlednic, střelba ze vzduchovky v rámci Partyzánského samopalu, fotografování atp. Rodina na tom nebyla se schopností zajišťování prostředí pro pilného žáka dobře, tak byla jsem v tomto směru průměru. Co bylo pod záštitou Pionýra, nám bylo dovoleno, ostatní (kamarádské party po odpoledních) nikoli. Tak jsem rokem 15-tým začala tajně (pro tátu) chodit na judo. S tím věkem (14) jsem se rozhodla pro střední školu dle zálib v učení. Tím bylo rýsování a využití představivosti. Mnoho možností nebylo: zdravotní a ekonomická škola jsou takzvaně babinec, gymnázium přípravou pro vysokou školu (v 18-ti co bude?) a strojní by byla po tátovi, navíc stavební obnášela znalost od sestřenice Lucie. Tedy byla volena. Škola tato jest a byla také v Děčíně.

S rokem 15-tým mne potkala roku 1989 Sametová revoluce. Politika mi dlouho poté ještě nic neříkala (dnes se seznamuji) a v té době se mi spíše příčila jako nic-neříkající. Také v tomto oboru rodina udržovala odstup, jelikož otec měl „nějaké zážitky“ z roku 1968, tedy měl o nás obavy. Stěžejní však pro mne z tohoto období bylo seznámení s texty Karla Kryla. Pamatuji si na první slyšení v televizi písně Bratříček. Mnoho, stejně jako divadlo, později ovlivnilo to můj vztah k mému národnímu jazyku – češtině.

...

Jižní Čechy jsou sice pěkný kraj, ale placka bez skal a potoků na nich. Odchod z domova měla jsem také v plánu (nejen že pocit nesvobody) kvůli oxidu siřičitému, který v té kotlině zdravotně závadně působil. Jindřichův Hradec jsem osidlovala cca. 3,5 roku. Ta doba (1997) přinesla mi mnoho změn, které byly zásadními. V zaměstnání, které mi bylo, až do testů na fašisty státu mého, životem (workoholik), jsem dospěla do bodu, od nějž dále nemám co se učit, v čem zdokonalovat – jednalo se o práci na PC, tedy softwaru projekce a velikosti stavby. A to Ing. Karel Štícha měl své zastoupení v pražské činnosti i ve vlastních investicích. Jednoho dne ve svém životě jsem se začala řídit plánovitě svými pocity. Pocit sebezdokonalování a nestagnace ve mně rostl tak, že se jím řídím dodnes (nyní jde spíše o snahu – s FMSČ).

...

Dále ve stručnosti jsou životní události vycházející z FMSČ. Na ulici (Praha) jsem byla do 02/2002, odtud mne odvezli za trest (uvolňování prostoru lesnímu životu, a tak sundávání elektrického ohradníku) do psychiatrické léčebny Jihlava. Zavřít člověka z lesa pod zámek je brutalita vůči životu. Pokusy na těle (poškozování pohlavních orgánů, tloustnutí...) trvaly zde 8 měsíců. Psychologická nutnost mi vložená velela vrátit se do Děčína k rodině a navíc bydlet u babičky. V souvislostech mi byl přidělen titul důchodce (paranoidní schizofrenie). Pro workoholika skvělý počin státu. Mezitím mi také umřel táta a Pajda. Z prvního měla jsem výčitky svědomí, jelikož jsem se s ním byla naposledy loučit vědomě (když mozek běžel ve zločinu a scifizaci světa).

Začala jsem se znovu starat o svůj život a měla jsem pocit, že se vracím do 18-ti let a jsem na nule s možnostmi (psychologie po atace Vám simulované jsou bezva), navíc s nemocným mozkem (dyž řídí celé tělo!). Když jsem zjistila, že mohu chodit do práce i s ID, začala jsem znovu se svou profesí. Pokusila jsem se o práci v oblasti peněz – rozpočtování staveb, ale nebylo to ono. V projektování v Ústí nad Labem mě ale stihla tzv. ataka (probuzení z FMSČ), pro mne:

M: Né, ty si se nikdy v životě neomluvila. Takže ty jsi mi nic nerozbila, takže Verunka je slepá a v tý době měla 8 a půl roku.

D: Protože ty ses na mě vrhla, a já jsem se bránila.

M: To myslíš vážně? Seber se a vypadni rovnou. Ty budeš celý život lhát. Ty budeš celý život lhát.

D: Ale já jsem tě neudeřila.

M: Ne, ty jsi mi rozbila hubu normálně a navrch jsi po mně hodila stůl. A pak si zdrhla a tohle z tebe zbylo. Rozumíš tomu, mě to vůbec nezajímá. Mě to vůbec nezajímá. Po tomhle si už cestu nikdo jinej nenajde, pokud nepřijde domů zpátky a neomluví se. Rozumíš.

D: Ale já jsem se ti omlouvala a pokaždý.

M: Ne, nikdy v životě si se nám neomluvila. Nikdy v životě, a navíc jsi nám povyházela půl baráku z okna. A vůbec si se neomluvila.

D: Teda za tohle jsem se omluvila, teda.

M: Za to jsi se neomluvila nikdy a nikomu. (Skákali si do řeči a pak nanovo a začla zase znova do debilů a do všeho)

(2004)

II. fáze Procesu. Proces je vždy období (vždy=uspávání v ústavech) likvidace zločinu FMSČ, k čemuž jsem byla VIP komunikací (FMSČ) navigována (starat se o stát...). Postrádala jsem však jednoho z mužů naší společnosti (nyní cca. 4 roky po již vím že je pouze 1) Vladimíra Železného. Hledání probíhalo i v Bohnicích (lidé jsou na pokusy bestiím) a ti mne nepustili ven. Tak nucené byly opět ústavní instituce, tentokrát Horní Beřkovice.

Nyní žiji v probuzení, seznamuji se s fungováním FMSČ z druhého úhlu pohledu a jsem důchodcem.

(2005)

V příštím čísle (vychází 1. února 2006) najdete:

Rozhovor
s Cannym

Cannyho
pohádku

Pohádku
Cannyho
slečny

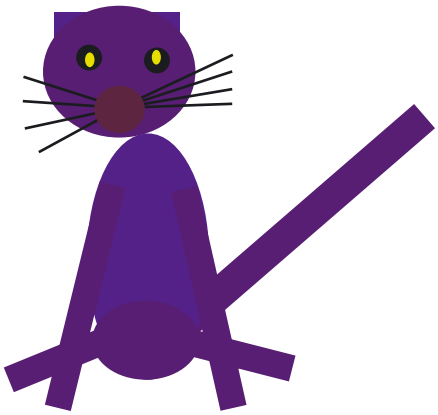

Na shledanou příště!
Ne za pomente!